Lietas arhīva Nr. KA05-0003-21/6
ECLI:LV:VAT:2021:0429.11400025314.13.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Vidzemes apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Elfa Driba,
tiesnese Ginta Gita Kukaine un tiesnesis Modris Lapiņš,
piedaloties prokuroriem Arnim Šūlmeisteram, Viktoram Ratnikam,
aizstāvjiem Ingum Meimeram un Mirgai Priedītei
izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu /pers. E/, personas kods /personas kods/, un /pers. F/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas sakarā ar Cēsu rajona prokuratūras virsprokurores Ingrīdas Andersones iesniegto apelācijas protestu un apsūdzētā /pers. E/ aizstāvja Edgara Ziediņa un cietušā Valsts ieņēmumu dienesta iesniegtajām apelācijas sūdzībām par Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 22.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. E/ notiesāts par izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas un ar nodokli apliekamu objektu slēpšanu, nodarot zaudējumus valstij lielā apmērā, un proti:

/pers. E/, laikā no 2012.gada janvāra līdz 2013.gada martam, būdams SIA "/nosaukums A/", vienotais reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, juridiskā adrese –/adrese/, /amatpersona/ ar tiesībām vienpersoniski pārstāvēt sabiedrību, izvairījās no SIA "/nosaukums A/" nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas, kā arī slēpa ar nodokli apliekamo objektu, nodarot zaudējumus valstij lielā apmērā.

/pers. E/, būdams SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/, noslēdza līgumu ar Valsts ieņēmumu dienestu par elektroniskās deklarēšanas sistēmas pakalpojumu izmantošanu un pilnvaroja uzņēmuma grāmatvedes elektroniski iesniegt nodokļu deklarācijas un ziņojumus par SIA "/nosaukums A/". /pers. E/ noslēdza līgumu ar AS "/nosaukums B/" par tiesībām rīkoties ar SIA "/nosaukums A/" kontiem. Tādējādi /pers. E/ bija SIA "/nosaukums A/" atbildīgā amatpersona, kas noteica uzņēmuma maksājamo nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu apmēru un to samaksāšanu valsts budžetā.

Saskaņā ar likuma "Par grāmatvedību" 2.panta trešo daļu un likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 1., 2. un 7. punktu /pers. E/ bija atbildīgs par likumos noteikto SIA "/nosaukums A/" nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksu valsts budžetā, kā arī par grāmatvedības kārtošanu un visu saimniecisko darījumu apliecinošu dokumentu saglabāšanu.

Laikā no 2012.gada janvāra līdz 2013.gada martam SIA "/nosaukums A/" sadarbības partneri – mikrouzņēmumi SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" sniedza pakalpojumus SIA "/nosaukums A/", kas atbilda likuma "Par iedzīvotāju ienākumu nodokli" $17.^2$ pantā minētajam darbaspēka nodrošināšanas pakalpojumam (personāla nomai), jo minēto uzņēmumu darbinieki bija pakļauti SIA "/nosaukums A/" rīkojumiem, SIA "/nosaukums A/" noteica mikrouzņēmumu darbinieku kvalifikāciju, atlīdzību tiem aprēķināja atkarībā no nostrādātā darba laika un nodrošināja minētos uzņēmumus ar lielāko daļu pamatlīdzekļiem, darbarīkiem un materiāliem.

Saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākumu nodokli" $17.^1$ panta trešo un ceturto daļu, likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 1. panta 1. punktu un 2. punkta "i" apakšpunktu SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ bija pienākums aprēķināt un samaksāt nodokļus par nomātā personāla – mikrouzņēmumu SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" darbinieku ienākumiem. SIA "/nosaukums A/", kas nomāja mikrouzņēmumu SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" personālu, no šo darbinieku ienākumiem bija jāveic iedzīvotāju ienākuma nodokļa, valsts sociālās apdrošināšanas obligātas iemaksas un uzņēmējdarbības riska valsts nodevas maksājumi. SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ no minēto mikrouzņēmumu darbinieku ienākumiem maksāja tikai mikrouzņēmumu nodokli, bet izvairījās no normatīvajos aktos noteiktā pienākuma nomaksāt valsts budžetā iedzīvotāju ienākuma nodokli, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu.

Par mikrouzņēmumu SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" darbinieku ienākumiem SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ neaprēķināja un valsts budžetā nenomaksāja šādus nodokļus un tiem pielīdzinātos maksājumus:

- iedzīvotāju ienākumu nodokli 24650,71 latu (35074,8 *euro*) apmērā;
- valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 42844,51 latu (60962,25 *euro*) apmērā;
- uzņēmējdarbības riska valsts nodevu 73,25 latu (104,23 *euro*) apmērā.

Laikā no 2012. gada janvāra līdz 2013. gada martam SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" aprēķināja mikrouzņēmumu nodokli 6454,44 latu (9183,84 *euro*) apmērā.

Līdz ar to laikā no 2012. gada janvāra līdz 2013. gada martam SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ nenomaksāto nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu kopējās apmērs par nomātā personāla – mikrouzņēmumu SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" darbinieku ienākumiem bija 61114,03 lati (86957,43 *euro*).

Turklāt, lai realizētu savu nodomu izvairīties no SIA "/nosaukums A/" nodokļu pilnīgas nomaksas, 2012.gada 6.janvārī /pers. E/ noformēja patiesībai neatbilstošu sadarbības līgumu par to, ka viņš it kā sniedz SIA "/nosaukums A/" fotografēšanas pakalpojumus. Patiesībā/pers. E/ fotografēšanas pakalpojumus SIA "/nosaukums A/" nesniedza, bet šāds fiktīvs līgums bija noformēts, lai varētu izvairīties no nodokļu nomaksas, kuri būtu jāaprēķina no /pers. E/ izmaksātās darba algas. Pamatojoties uz noslēgto pakalpojuma līgumu, /pers. E/ sev izmaksāto darba algu noformēja kā samaksu par fotografēšanas pakalpojumu sniegšanu, tādā veidā izvairoties no likumos noteikto nodokļu maksājumu nomaksas valsts budžetā. SIA "/nosaukums A/" valdes loceklis /pers. E/ bija atbildīgs par to, ka laikā no 2012.gada februāra līdz 2013.gada janvārim no viņa darba algas netika aprēķināti un valsts budžetā nomaksāti SIA "/nosaukums A/" nodokļi 8136,20 latu (19785,25 *euro*) apmērā.

/Tādējādi pers. E/ pārkāpa likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15. panta pirmās daļas 1., 2. un 7. punkta prasības, kas noteic, ka nodokļu maksātāja pienākums ir aprēķināt maksājamo (iemaksājamo) nodokļu summas, noteiktajā termiņā un pilnā apmērā nomaksāt nodokļus un nodevas, ieturēt konkrēto nodokļu likumos paredzētās maksājamo nodokļu summas.

Tā kā uz SIA "/nosaukums A/" bija attiecināma likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 17.^{2} pantā noteiktā mikrouzņēmumu personāla noma, tad /pers. E/ pārkāpa likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 1. panta pirmās daļas 1. punkta, 17.^{1} panta trešās un ceturtās daļas, 29. panta pirmās daļas 1. punkta prasības, kas noteic mikrouzņēmumu personāla nomnieka pienākumu aprēķināt nodokli par iznomātā personāla ienākumu, likumā noteiktajos termiņos un kārtībā ieturēt un iemaksāt valsts budžetā algas nodokli no darbiniekam izmaksātajām summām.

/pers. E/ pārkāpa likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 1. panta 1. punkta un 2. punkta "ī" apakšpunkta, 14. panta pirmās daļas, 21. panta pirmās un otrās daļas prasības, kas noteic, ka darba devējs (personāla nomnieks, kas izmanto tāda mikrouzņēmuma pakalpojumus, kurš sniedz darbaspēka nodrošināšanas pakalpojumus likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 17.^{2} panta izpratnē) aprēķina valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, kas jāveic par darba ņēmēju un darba devēju, reizinot iemaksu objektu ar obligāto iemaksu likmi, kāda noteikta darba devējam un darba ņēmējam, un speciālā budžeta kontā obligātās iemaksā iemaksas par katru darba ņēmēju un darba devēju reizi mēnesī termiņos, kādi norādīti Valsts ieņēmumu dienesta izsniegtajā paziņojumā.

SIA "/nosaukums A/" valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas bija jāveic līdz nākamā mēneša piecpadsmitajam datumam.

/pers. E/ pārkāpa 2011.gada 22.novembra Ministru Kabineta noteikumos Nr. 901 "Noteikumi par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru, kā arī darbinieku prasījumu garantiju fonda un maksātnespējas procesa izmaksu segšanai ieskaitāmās nodevas daļu 2012.gadā" un 2012.gada 9.oktobra Ministru Kabineta noteikumos Nr. 700 "Noteikumi par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru, kā arī darbinieku prasījumu garantiju fonda un maksātnespējas procesa izmaksu segšanai ieskaitāmās nodevas daļu 2013.gadā" noteikto, ka 2012. un 2013.gadā valsts nodevas apmērs pārskata mēnesī ir 0,25 lati, ko aprēķina par katru darbinieku, ar kuru nodibinātas darba tiesiskās attiecības un valsts nodevu par pārskata mēnesi darba devējs samaksā līdz nākamā mēneša piecpadsmitajam datumam.

Kopumā valsts budžetā netika nomaksāti SIA "/nosaukums A/" nodokļi 69250,23 latu (98534,2 *euro*) apmērā. /pers. E/ ar savu rīcību radīja valstij zaudējumus lielā apmērā, jo nenomaksāto nodokļu un tiem piešķirtā maksājumu kopsumma pārsniedza piecdesmit 2012.gadā un 2013.gadā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu (200 lati x 50 = 10000 lati) apmēru.

Pirmās instances tiesas spriedumā šāda apsūdzētā rīcība kvalificēta kā Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums, par kura izdarīšanu /pers. E/ sodīts, piemērojot Krimināllikuma 49.^{1} panta pirmās daļas 1. punktu, ar brīvības atņemšanu uz 9 mēnešiem, atņemot tiesības veikt visu veidu komercdarbību uz 3 gadiem.

No /pers. E/ valsts labā piedzīta materiālā kompensācija 61124,94 *euro*, procesuālie izdevumi par aizstāvja sniegto juridisko palīdzību lietas iztiesāšanā 3935 *euro,* kā arī procesuālie izdevumi 22,40 *euro*, kas saistīti ar ceļa izdevumu apmaksu lieciniekiem par viņu ierašanos tiesā.

Ar Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 22.maija spriedumu /pers. F/ celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas atzīta par nevainīgu un attaisnota.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu iesniegusi Cēsu rajona virsprokurore Ingrīda Andersone, kā arī apelācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētā /pers. E/ aizstāvis Edgars Zieduņš un cietušā pārstāvis – Valsts ieņēmumu dienests.

Apelācijas protestā Cēsu rajona virsprokurore apstrīdējusi pirmās instances tiesas spriedumu pēc būtības, jo uzskata, ka spriedums ir nepamatots daļā par /pers. E/ norādīto noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laiku un veidu, kā arī daļā par /pers. F/ atzīšanu par nevainīgu un attaisnošanu.

Virsprokurore uzskata, ka lietā ir iegūti pierādījumi, ka laika periodā no 2011.gada marta līdz 2012.gada aprīlim /pers. E/ un /pers. F/, lai realizētu nodomu izvairīties no SIA "/nosaukums A/" nodokļu un tiem piešķirtā maksājumu nomaksas, nodibināja mikrouzņēmumus SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/", lai tos varētu izmantot fiktīvu darba attiecību noformēšanai ar faktiskajiem SIA "/nosaukums A/" darbiniekiem, radot iespēju nenomaksāt valsts budžetā likumos noteiktos nodokļus un tiem piešķirtos maksājumus pilnā apmērā. Taču pirmās instances tiesa, dodot spriedumā jaunu par pierādītu atzīto noziedzīgo darbību aprakstu /pers. E/, nepamatoti izmainījusi apsūdzībā inkriminētos noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, samazinot noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas periodu, apjomu, veidu, kādā notikusi izvairīšanās no nodokļu nomaksas, kā arī nepamatoti attaisnojot /pers. F/. Tiesa atzīstot, ka lietas iztiesāšanā apsūdzība daļā par fiktīvu darba attiecību noformēšanu nav guvusi apstiprinājumu un apgalvojums, ka mikrouzņēmumi bijuši fiktīvi, nav pierādīts, nav vērtējusi SIA "/nosaukums A/" darbinieku tiesā sniegtās liecības, kurās viņi apgalvoja, ka strādāja vienā, nevis četros vai piecos dažādos uzņēmumos. Mikrouzņēmumu vadītāju liecināto, ka uzņēmumus neveidoja pēc savas iniciatīvas, bet /pers. E/ un /pers. F/ pierunāti. Kā arī nav ņēmusi vērā lietā objektīvi pierādītos faktus, ka visu mikrouzņēmumu darbinieki faktiski strādāja SIA "/nosaukums A/", bija pakļauti uzņēmumā noteiktajai kārtībai un kontrolei. Atbilstoši lietā esošajiem bankas kontu izrakstiem SIA "/nosaukums A/" neveica norēķinus ar mikrouzņēmumiem par pakalpojumu sniegšanu, bet mikrouzņēmumu kontos naudu ieskaitīja, vadoties pēc vajadzības izmaksāt konkrētiem darbiniekiem darba algas. Šādos apstākļos nepietiek tikai ar tiesas konstatēto, ka SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" bija reģistrēti Uzņēmumu reģistrā un Valsts ieņēmumu dienestā, lai varētu uzskatīt, ka uzņēmumi reāli strādāja un sniedza pakalpojumus SIA "/nosaukums A/". Virsprokurore uzskata, ka SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" neatbilda Komerclikuma 18. pantā noteiktajai uzņēmuma definīcijai, jo uzņēmumi tika nodibināti un SIA "/nosaukums A/" faktiskie darbinieki ar šiem mikrouzņēmuma nodokļu maksātājiem darba attiecības tika noformēti tikai, lai SIA "/nosaukums A/" valsts budžetā varētu maksāt mazākas nodokļu summas, šādā veidā ļaujot SIA "/nosaukums A/" amatpersonām izvairīties no nodokļu nomaksas.

Pirmās instances tiesa, atsaucoties uz likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 17.^{2} pantu un uzskatot, ka mikrouzņēmumi SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" ir bijuši reāli SIA "/nosaukums A/" sadarbības partneri un ir snieguši SIA "/nosaukums A/" reālus pakalpojumus, nav ņēmusi vērā, ka arī pie šādiem tiesas atzītajiem apstākļiem SIA "/nosaukums A/" no mikrouzņēmumu darbinieku ienākumiem bija jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas un uzņēmējdarbības riska valsts nodeva pilnā apmērā, kas netika izdarīts.

Virsprokurore nepiekrīt tiesas atzinumam, ka SIA "/nosaukums A/" izvairīšanās no nodokļu nomaksas notikusi tikai no 2012.gada janvāra, kad spēkā stājās likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 17.^{2} pants par mikrouzņēmumu personāla nomu. Tiesas norādītā likuma norma uz konkrēto gadījumu nav attiecināma, jo mikrouzņēmumi SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" nav snieguši likumā paredzēto reālo darbaspēka nodrošināšanas pakalpojumu. Līdz ar to tiesas atsauce uz likuma "Par iedzīvotāju ienākumu nodokli" 17.^{2} pantu ir nepamatota, kā rezultātā nepamatoti samazināts noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas periods.

Vēl apelācijas protestā apstrīdēta /pers. F/ atzīšana par nevainīgu un attaisnošana celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas. Virsprokurore uzskata, ka /pers. F/ un /pers. E/ celtajās apsūdzībās ir atbilstoši Kriminālprocesa likuma 405.panta pirmās daļas 2.un 3.punktam aprakstīti noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas faktiskie apstākļi, kas nosaka juridisko kvalifikāciju, tostarp, katra apsūdzētā izdarītās darbības. /pers. F/ celtā apsūdzība bija saprotama, ko apstiprina viņas aktīvā rīcība, realizējot savu aizstāvību. Lai gan apsūdzētā noliedza jebkādu saistību ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas, norādot, ka atbildējusi par ražošanas procesu uzņēmumā, tomēr protestā uzsvērts, ka lietā iegūtie pierādījumi apstiprina, ka

apsūdzētā bija SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/, kura aktīvi iesaistījās darbībās, kas bija vērstas uz izvairīšanos no nodokļu nomaksas. Apsūdzētā aktīvi iesaistījās mikrouzņēmumu dibināšanā, pati tika noformēta par viena mikrouzņēmuma amatpersonu, kā arī par cita mikrouzņēmuma amatpersonu pierunāja kļūt savu meitu. /Tieši pers. F/ bija tā SIA "/nosaukums A/" amatpersona, kas uzņēmuma faktiskos darbiniekus noformēja darba tiesiskās attiecībās ar fiktīvi izveidotajiem mikrouzņēmumiem. Tādejādi nav pamatots tiesas apgalvojums, ka /pers. F/ uzņēmumā atbildēja tikai par ražošanu un viņai nebija saistības ar SIA "/nosaukums A/" nodokļu aprēķināšanu.

Vēl apelācijas protestā apstrīdēta spriedumā par nepamatotu atzītā apsūdzība par nodokļu maksājumu aprēķinu daļā par SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ izmaksāto atlīdzību, izmantojot fiktīvu fotografēšanas pakalpojumu līgumu. Protesta iesniedzējas ieskatā, lai arī kriminālprocess daļā pret SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ tika izbeigts jau izmeklēšanas iestādē, atzīstot, ka persona bija tikai investors, kurš ar uzņēmuma saimniecisko darbību nenodarbojās, tomēr /amatpersona/ kā uzņēmuma amatpersonai apsūdzībā norādītā atlīdzība tika izmaksāta un VID atzina, ka no tās ir jānomaksā visi likumos paredzētie nodokļi. Apstākļos, kad par konkrētās naudas izmaksas veikšanu atbildīgs bija tieši /pers. E/, kurš pats pirmās instances tiesā šo faktu apstiprināja, tad nav būtiski vai SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ veica kādus darba pienākumus un vai atlīdzība viņam pienācās. Neapstrīdams paliekot fakts, ka /pers. E/ šādu atlīdzību /amatpersona/ izmaksāja un bija atbildīgs par to, ka no šīs izmaksātās summas nebija aprēķināti un nomaksāti nodokļi.

Apelācijas protestā apstrīdēta arī pirmās instances tiesas rīcība, izslēdzot no /pers. E/ un /pers. F/ inkriminētā noziedzīgā nodarījuma apraksta darbības, kas saistītas ar personu nodarbināšanu uzņēmumā bez darba līguma un atalgojuma izmaksāšanu, izmantojot "aplokšņu" algu sistēmu. Lai gan apsūdzībā nav norādīti minēto personu vārdi un uzvārdi, kas šādā veidā tika nodarbināti uzņēmumā, tomēr virsprokurores ieskatā šis fakts neliedza konkrētajā gadījumā apsūdzētajiem aizstāvēties pret apsūdzību, kā uz to norādīts spriedumā, jo ziņas par to, kādas personas SIA "/nosaukums A/" tika nodarbinātas bez darba līgumiem ir atrodamas lietas materiālos, kas izsniegti apsūdzētajiem. Turklāt iztiesāšanas laikā konkrētās personas tika nopratinātas pirmās instances tiesā un aizstāvība, uzdodot šīm personām detalizētus jautājumus par viņu nodarbināšanu bez darba līgumiem, pilnībā realizēja apsūdzēto tiesības uz aizstāvību. Apsūdzībā norādīti konkrēti laika periodi, kuros katrs no apsūdzētajiem izvairījies no nodokļu nomaksas, SIA "/nosaukums A/" nodarbinot personas bez darba līguma, bet nodokļu summas, kas valsts budžetā netika nomaksātas, izmaksājot "aplokšņu" algas, ir ietvertas kopējā nenomaksāto nodokļu uzskaitījumā. Šādos apstākļos Vidzemes rajona tiesa nepareizi novērtējusi krimināllietā iegūtos pierādījumus, kas novedis pie nepamatotiem secinājumiem par /pers. E/ un /pers. F/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma apstākļiem un veidu, kā arī pie /pers. F/ attaisnošanas.

Virsprokurores ieskatā lietā iegūtie pierādījumi ārpus saprātīgām šaubām apstiprina apsūdzības apgalvojumus, ka SIA "/nosaukums A/" amatpersonas /pers. E/ un /pers. F/ laika periodā no 2011.gada marta līdz 2012.gada aprīlim, bet /pers. E/ arī viens pats laika posmā no 2012.gada aprīļa līdz 2013.gada aprīlim izvairījās no nodokļu nomaksas un abi ir Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma speciālie subjekti.

Minēto apstākļu dēļ apelācijas protestā lūgts atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un taisīt jaunu, notiesājošu spriedumu, atzīstot /pers. E/ un /pers. F/ par vainīgiem Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā tādā apsūdzībā, kādu pirmās instances tiesā uzturēja prokurors. Izmantojot amatā augstāka prokurora pilnvaras, virsprokurore lūgusi apsūdzētos sodīt ar bargāku sodu nekā to pirmās instances tiesā lūdza prokurors, proti, lūgts atzīt /pers. E/ par vainīgu Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem, atņemot tiesības uz visu veidu komercdarbību uz 3 gadiem. /Lūgts pers. F/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu, atņemot tiesības uz visu veidu komercdarbību uz 2 gadiem. Kā arī lūgts piedzīt no apsūdzētajiem valsts labā kaitējuma kompensāciju 134444,31 *euro* (lietas 9.sējuma, 132.-142.lapa).

Par pirmās instances tiesas spriedumu iesniegtajā apelācijas sūdzībā cietušā pārstāvis Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk- VID) apstrīdējis spriedumu daļā par /pers. F/ attaisnošanu un daļā par kaitējuma kompensācijas 79790,59 *euro* neizlemšanu, jo uzskata, ka pretēji Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajai daļai, 512.panta pirmajai daļai, 514.panta pirmajai daļai pirmās instances tiesas spriedums nav tiesisks un pamatots.

VID ieskatā tiesas atzinums, ka /pers. F/ darbībās nav Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgā nodarījuma sastāvs, ir pretrunā lietā iegūtiem pierādījumiem, Krimināllikuma 12.panta pirmajai daļai, Komerclikuma noteikumiem par valdes atbildību. Kā uzsvērts apelācijas sūdzībā, likuma "Par nodokļiem un nodevām" 1.panta 14.punkts, Krimināllikuma 218.panta otrā daļa noteic, ka izvairīšanās no nodokļu nomaksas notiek tad, kad persona nemaksā un negrib maksāt tai ar likumu noteiktos maksājumus budžetā, vai atrod veidus, kā nesamaksāt nodokli, kas tai ir jāmaksā. Krimināllietā iegūti pierādījumi, ka /pers. F/ bija SIA "/nosaukums A/" īpašniece laika periodā no 2011.gada 13.aprīļa līdz 2012.gada 12.aprīlim un SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ no 2011.gada 13.aprīļa līdz 2012.gada 19.aprīlim, SIA "/nosaukums D/" īpašniece laika periodā no 2011.gada 14.aprīļa līdz 2012.gada 25.oktobrim, SIA "/nosaukums D/" /amatpersona/ laika periodā no 2011.gada 14.aprīļa līdz 2012.gada 1.novembrim. Viņa kā SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ vienojās ar darbiniekiem par darba samaksas apmēru, izsniedza darba līgumus, pārraudzīja darbinieku darbu, uzskaitīja darbinieku nostrādātās stundas, izmaksāja darbiniekiem "aplokšņu" algas, deva darba norādījumus konditorejas ceha maiņas vecākajam. Šādos apstākļos pirmās instances tiesas atzinums, ka /pers. F/ nav Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjekts, ir pretrunā lietā iegūtajiem pierādījumiem. Pirmās instances tiesas izpratne par konkrētā noziedzīgā nodarījuma subjektu neatbilst Augstākas tiesas 2013.gada apkopojumā par tiesu praksi lietās par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un par izvairīšanos no nodokļu maksāšanas izteiktajām atziņām.

Tā kā /pers. F/ un /pers. E/ nodibinātās komercsabiedrības (SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/", SIA "/nosaukums F/"), kuras tika reģistrētas kā mikrouzņēmumu nodokļa maksātājas, saimniecisko darbību neveica, bet tika izmantotas vienīgi darba attiecību noformēšanai ar faktiskajiem SIA "/nosaukums A/" darba ņēmējiem, samaksājot tikai mikrouzņēmumu nodokļa maksātājam paredzētos maksājumus, radot SIA "/nosaukums A/" iespēju nenomaksāt budžetā likumos noteiktos nodokļu maksājumus pilnā apmērā, tad tiesas norādītajam apstāklim, ka /pers. F/ pienākumos neietilpa nodokļu aprēķināšana, viņai nebija pieejami uzņēmuma bankas konti un viņa nebija VID elektroniskās deklarēšanas sistēmas lietotāja, nav izšķirošas nozīmes. VID ieskatā būtiskākais ir komercsabiedrību (SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/", SIA "/nosaukums F/") dibināšanas mērķis, kas konkrētos apstākļos bija fiktīvu darba attiecību noformēšanai ar faktiskajiem SIA "/nosaukums A/" darbiniekiem, radot iespēju nenomaksāt budžetā likumos noteiktos nodokļu maksājumus pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzībā cietušā pārstāvis norādījis, ka pirmās instances tiesā uzturējis valsts labā pieteikto kaitējuma kompensāciju 140915,53 *euro*. Lai arī pirmās instances tiesa no apsūdzētā /pers. E/ piedzinusi 61124,94 *euro,* tomēr atlikušajā daļā tiesa kaitējuma kompensāciju nepamatoti nav izlēmusi.

Minēto apstākļu dēļ VID lūdzis atcelt Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 22.maija spriedumu daļā par /pers. F/ atzīšanu par nevainīgu un attaisnošanu un daļā par kaitējuma kompensācijas izlemšanu. Taisīt jaunu /pers. F/ notiesājošu spriedumu, piedzenot no apsūdzētajiem /pers. E/ un /pers. F/ valsts labā 140915,53 *euro* (lietas 9.sējums, 125.-130.lapa).

Apsūdzētā/pers. E/ aizstāvis Edgars Ziediņš apstrīdējis spriedumu daļā par /pers. E/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas, jo uzskata pirmās instances tiesas pierādījumu vērtējumu par neobjektīvu un neatbilstošu lietas faktiskajiem apstākļiem.

Aizstāvja ieskatā, pirmās instances tiesa spriedumā "precizējot" apsūdzību, izdarījusi Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, jo ietvērusi apsūdzībā iztrūkstošās noziedzīgo nodarījumu sastāva obligātās pazīmes, tādejādi pasliktinot apsūdzētā /pers. E/ stāvokli, jo apsūdzētais nevarēja aizstāvēties pret minēto faktu. Turklāt pirmās instances tiesa pati pēc savas iniciatīvas analizējusi lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai norādītos pierādījumus, lai pamatotu /pers. E/ vainīgumu, tādā veidā prettiesiski uzņemoties prokurora funkcijas.

Tiesas spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 527.panta prasībām, kas novedis pie Kriminālprocesa likuma 511.panta un 512.panta pārkāpuma, jo pirmās instances tiesas spriedums nesatur Krimināllikuma 218.panta otrās daļas pienācīgu analīzi, bez kā nav iespējama pareiza un tiesiska personas saukšana pie kriminālatbildības. Lai atzītu, ka /pers. E/ rīkojies krimināls odāmi, nevērtējot inkriminētā noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi, tiesai bija jākonstatē, ka /pers. E/, ir apzinājies, ka izvairās no nodokļu nomaksas un apzināti veicis visas nepieciešamās darbības vai bezdarbību, lai izvairītos no nodokļu nomaksas, taču tiesa spriedumā to nav konstatējusi. Aizstāvis analizējis liecinieces /pers. N/ visā kriminālprocesa laikā sniegtās liecības, kriminālprocesā esošo elektronisko saraksti starp liecinieci un /pers. E/, un norādījis, ka tieši lieciniece /pers. N/ ieteica /pers. E/ izvēlēties šādu darbības modeli, nevis apsūdzētais to izveidoja pēc savas iniciatīvas. Turklāt laika periodā no 2011. līdz 2013.gadam izpratne par likumu "Par mikrouzņēmumu nodokli" nebija viennozīmīga, līdz ar ko pretēji spriedumā norādītajam, nav pamats apgalvot, ka ar 2012.gada 1.janvāri mikrouzņēmuma režīma piemērošanas noteikumi bija skaidri un saprotami. Šādos apstākļos nav pamats konstatēt tieša nodoma esību /pers. E/ rīcībā. Tāpat nav tiesiska pamata konstatēt, ka /pers. E/ būtu bijis nodoms ļaunprātīgi izmantot mikrouzņēmuma nodokļa režīmu, apzinoties šādas rīcības prettiesiskās sekas 2012.gadā uz Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likuma 17.^{2} panta otrās daļas pamata. Aizstāvja ieskatā konkrēto tiesību normu tiesa piemērojusi nepamatoti, jo tā nav attiecināma uz izskatāmo lietu. Tiesa izdarījusi kļūdainu secinājumu, jo nav ņēmusi vērā, ka mikrouzņēmumu vadītāji pieņēma darbā darbiniekus, noteica darbinieku kvalifikāciju un deva tiem noteiktus rīkojumus, nevis /pers. E/. SIA "/nosaukums A/" apmaksu SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums F/", SIA "/nosaukums E/" veica par pakalpojumiem saskaņā ar noteiktiem līgumiem. Atlīdzība mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem netika aprēķināta no nostrādātā darba laika, bet pēc izpildītiem darbiem. Līdz ar to SIA "/nosaukums A/" veiktā atlīdzības izmaksa nav saistīta ar mikrouzņēmumu darbinieku faktisko laika patēriņu vai kā citādi saistāma ar konkrētām fiziskām personām. No lietas materiāliem ir redzams, ka mikrouzņēmumi ir maksājuši SIA "/nosaukums A/" par telpu nomu, kas nozīmē, ka gan telpas, gan aprīkojums atradās mikrouzņēmumu tiesiskā valdījumā un tie veica saimniecisko darbību atsevišķi no SIA "/nosaukums A/". /pers. E/ rīcībā, uzticoties grāmatvedības uzņēmuma SIA "/nosaukums G/" pārstāves /pers. N/ sniegtajiem grāmatvedības pakalpojumiem un ieteikumiem, nav konstatējama inkriminētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvās puses - tieša nodoma, kā arī nav tiešu nodomu raksturojošais gribas elements.

Sūdzības autors atsaucies uz likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 3. panta pirmo daļu, 4., 18. pantu, Ministru kabineta noteikumiem un norādījis, ka no /pers. E/ kā SIA "/nosaukums A/" amatpersonas nepamatoti tiek piedzīti VSAOI maksājumi par pakalpojumiem, kurus valsts nav sniegusi un par kuriem valstij zaudējumi nav radušies.

Aizstāvja ieskatā tiesa savu atzinumu par to, ka /pers. E/ nav sniedzis fotografēšanas pakalpojumus, balstījusi uz liecinieču /pers. O/ un /pers. P/ liecībām, proti, liecinieču subjektīvo viedokli, nevis pierādījumiem, kuri pamatotu tiesas secinājumus. Lai gan pirmstiesas kriminālprocesā 2015.gada 24.martā nopratināta lieciniece /pers. R/, kura no 2012.gada septembra līdz 2013.gada februārim strādāja SIA "/nosaukums A/" par reklāmas pakalpojuma speciālisti, pirmās instances tiesā konkrētā lieciniece netika nopratināta, kas liedza noskaidrot objektīvo patiesību par /pers. E/ fotografēšanas pakalpojumu sniegšanu uzņēmumam.

Aizstāvis vērsis tiesas uzmanību uz viņa ieskatā nodokļu aprēķinos pieļautajām neprecizitātēm un matemātiskajām kļūdām, kuru dēļ pirmās instances tiesas spriedums ir kļūdains. Nodokļu aprēķinu un kaitējumu kompensācijas neprecizitātes un kļūdas novedušas pie tā, ka no sprieduma nav saprotams, uz kāda pamata tiek piedzīta materiālā kompensācija no /pers. E/ par nodarījumu, par kuru tika apsūdzēta /pers. F/, un par periodu, par kuru apsūdzētais netiek notiesāts.

Turklāt nav pieļaujama /amatpersona/ atbildības sadalīšana attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā. Lai arī minētajā tiesību normā nav paredzēta noziedzīgā nodarījuma kvalificējošā pazīme - nozieguma izdarīšana personu grupā, tas, pretēji pirmās instances tiesas viedoklim, neliedz šo normu piemērot vairākiem /amatpersona/. Aizstāvja ieskatā aplams ir tiesas atzinums, ka /pers. E/ uzņēmumā bija atbildīgs par nodokļu aprēķināšanu un samaksāšanu, savukārt /pers. F/ vadīja ražošanas procesu uzņēmumā. Proti, /pers. F/, lai arī ieņēma /amatpersona/ amatu, neatbildēja par uzņēmuma "/nosaukums A/" nodokļu nomaksu. Aizstāvis citējis likuma "Par grāmatvedību" 2. pantā, likuma "Par nodokļiem un nodevām" 60.panta otrajā daļā un Komerclikuma 169., 301.pantā noteikto un norādījis, ka valdes solidārs pienākums ir kārtot grāmatvedību un atspoguļot tajā visus saimnieciskos darījumus. Valdes loceklis nevar aizbildināties ar nepieejamību elektroniskās deklarēšanas sistēmai vai sabiedrības bankas kontiem, ņemot vērā, ka uzņēmuma vadīšana, tajā skaitā, nodokļu aprēķināšanas un samaksas pienākums, ir visu valdes locekļu no likuma izrietošs pienākums, kura izpildei izskatāmajā lietā nebija nekādi šķēršļi. SIA "/nosaukums A/" statūtos un/vai dalībnieku sapulcēs nav atrodami noteikumi/lēmumi par valdes locekļu atbildības vai kompetenču sadalīšanu sabiedrības pārvaldē. Līdz ar to pirmās instances tiesa kļūdaini atzinusi, ka /pers. F/ nav Krimināllikuma 218.panta speciālais subjekts.

Aizstāvis lūdzis izvērtēt arī pirmās instances tiesas /pers. E/ piespriesto sodu, jo uzskata, ka tiesa, nosakot sodu, pieļāvusi Krimināllikuma 35. panta, 46. panta otrās daļas un Kriminālprocesa likuma 527. panta otrās daļas 6. punkta pārkāpumus, kā rezultātā netiks sasniegts soda mērķis un krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums. Pirmās instances tiesa nav vērtējusi /pers. E/ izglītības līmeni un veselības stāvokli, faktu, ka apsūdzētā apgādībā ir nepilngadīgs bērns, ka /pers. E/ atzīts par vainīgu normatīvā regulējuma izmaiņu dēļ. Šādos apstākļos tiesas piespriestais sods ir nesamērīgi bargs. Aizstāvja ieskatā soda mērķis tiktu sasniegts arī gadījumā, ja apsūdzētajam /pers. E/ tiktu piemērots tikai Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētais papildsods- aizliegums ieņemt ar komercdarbību saistītus amatus uz 3 gadiem, ar ko tiek izslēgta iespēja nākotnē veikt līdzīgus noziedzīgus nodarījumus.

Minēto apstākļu dēļ /pers. E/ aizstāvis lūdzis atcelt Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 22.maija spriedumu daļā par /pers. E/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu par noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā un taisīt /pers. E/ attaisnojošu spriedumu (lietas 9.sējuma 100.-122.lapa).

Apelācijas instances tiesas sēdē Cēsu rajona virsprokurore Ingrīda Andersone, prokurors Arnis Šūlmeisters, no 2021.gada 15.aprīļa arī amatā augstāks prokurors Viktors Ratniks uzturēja iesniegto apelācijas protestu pilnā apjomā uz tajā norādītiem motīviem. /Uzturēja pers. E/ un /pers. F/ pirmās instances tiesā grozīto apsūdzību pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas. Virsprokurore, izmantojot amatā augstāka prokurora pilnvaras, lūdza atzīt /pers. E/ un /pers. F/ par vainīgiem Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt /pers. E/ ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem, atņemot tiesības veikt visu veidu komercdarbību uz 3 gadiem, /pers. F/ sodīt ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu, atņemot tiesības veikt visu veidu komercdarbību uz 2 gadiem, kā arī lūdza piedzīt no /pers. E/ un /pers. F/ valsts labā 134444,31 *euro*.

Cietušā pārstāve /pers. T/ apelācijas instances tiesas sēdē uzturēja VID iesniegto apelācijas sūdzību pilnā apjomā. Norādīja, ka, pretēji pirmās instances tiesas secinājumiem, no tiesas izmeklēšanā pārbaudītajiem pierādījumiem izriet, ka /pers. F/ ir izdarījusi Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu. Apstāklim, ka /pers. F/ pienākumos neietilpa nodokļu aprēķināšana un viņai nebija pieejami bankas konti, pieeja elektroniskās deklarēšanas sistēmai (turpmāk-EDS), nenozīmē, ka viņa nav izvairījusies no nodokļu nomaksas. Izvairīšanās no nodokļu nomaksas var izpausties arī kā nelikumīgu nodokļu atvieglojumu priekšrocību un atlaižu piemērošana, konkrētajā gadījumā, reģistrējot fiktīvas komercsabiedrības- mikrouzņēmumu nodokļu maksātājus, kuri būtībā nekādu saimniecisko darbību neveica. Tiesas norādītais fakts, ka mikrouzņēmumi ir reģistrēti un viņiem ir juridiskā adrese, nav pietiekams pamats, lai atzītu, ka tie veica saimniecisko darbību. Tiesa nav vērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, ka mikrouzņēmumi bija fiktīvi, jo VID pārbaudēs konstatējis, ka mikrouzņēmumos noformētas darba attiecības ar SIA "/nosaukums A/" darbiniekiem, tādā veidā radot iespēju nenomaksāt valsts budžetā likumā noteiktos nodokļus pilnā apmērā. Pirmās instances tiesa, dodot jaunu par pierādītu atzīto darbību aprakstu

/pers. E/ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas, nepamatoti atsaukusies uz likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 17.^{2} pantu par personāla nomu, jo konkrētajā gadījumā visi mikrouzņēmumos nodarbinātie darbinieki bija SIA "/nosaukums A/" darbinieki. Mikrouzņēmumiem nebija savi pamatlīdzekļi, uzņēmumu amatpersonas nekādu darbību savos uzņēmumos neveica, bet to darīja SIA "/nosaukums A/" amatpersonas /pers. F/ un /pers. E/. Turklāt pirmās instances tiesā nopratinātie liecinieki- mikrouzņēmumu darbinieki – apstiprināja, ka viņi uzskatīja, ka strādā SIA "/nosaukums A/", jo atbilstoši likuma normām nebija informēti par strādāšanu mikrouzņēmumos. VID uzskata, ka viss iegūtais pierādījumu kopums norāda uz to, ka mikrouzņēmumi izveidoti tikai ar mērķi samazināt valsts budžetā maksājamos nodokļus. Tā kā /pers. F/ kā SIA "/nosaukums A/" amatpersona- /amatpersona/- pieņēma darbā mikrouzņēmuma darbiniekus un bija tiešā veidā saistīta ar mikrouzņēmumiem, viņu ikdienas darbu, tad VID uzskata, ka viņa tāpat kā /pers. E/ ir atbildīga par to, ka SIA "/nosaukums A/" nav nomaksājis nodokļus pilnā apmērā, nodarot valstij zaudējumus nenomaksāto nodokļu veidā 140915,93 *euro* apmērā, kas detalizēti atspoguļoti 2017.gada 15.maija kaitējuma kompensācijas pieteikumā. Lai gan pirmās instances tiesa, atzīstot /pers. E/ par vainīgu Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, piedzinusi no apsūdzētā 61124,94 *euro,* tā nav izlēmusi VID pieteikto kaitējuma kompensāciju atlikušajā daļā. Minēto apstākļu dēļ cietušā pārstāve lūdza apmierināt VID iesniegto apelācijas sūdzību, atzīt /pers. E/ un /pers. F/ par vainīgu Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, piedzenot no apsūdzētajiem valstij nodarītos zaudējumus nenomaksāto nodokļu apmērā.

2021.gada 15.aprīļa apelācijas instances tiesas sēdē VID pārstāvis /pers. U/ precizēja valsts labā uzturēto kaitējuma kompensācijas pieteikumu, samazinot to, tā kā apsūdzētais /pers. E/ pēc pirmās instances tiesas sprieduma ir labprātīgi atlīdzinājis valstij 7700 *euro,* ko apstiprina lietā iesniegtie bankas maksājumu uzdevumi. Norādīja, ka VID valsts labā uztur kaitējuma kompensācijas pieteikumu par 132821,00 *euro* piedziņu no apsūdzētajiem /pers. E/ valstij atlīdzinātie zaudējumi atskaitīti no /pers. E/ valstij nenomaksāto nodokļu daļas. Līdz ar ko VID apelācijas instances tiesā lūdza piedzīt solidāri no /pers. E/ un /pers. F/ 61124,94 *euro*, bet tikai no /pers. E/ 71696,06 *euro* – valstij nenomaksātos nodokļus.

Apelācijas instances tiesas sēdē nopratinātā lieciniece /pers. N/ apstiprināja savas pirmās instances tiesā sniegtās liecības. Papildus norādīja, ka ir pazīstama ar apsūdzētajiem /pers. E/ un /pers. F/, jo viņas vadītais uzņēmums SIA "/nosaukums G/" laika periodā no 2011.gada pavasara līdz 2013.gada pavasarim sniedza grāmatvedības pakalpojumus SIA "/nosaukums A/". Lai gan viņai ir nodokļu konsultanta sertifikāts, nodokļu konsultācijas SIA "/nosaukums A/" nav sniegusi. Starp viņas uzņēmumu un SIA "/nosaukums A/" tika noslēgts līgums par grāmatvedības pakalpojumu sniegšanu, kas nozīmē pirmsdokumentu apstrādi, nodokļu deklarāciju sagatavošanu VID. Kā norādīja lieciniece, tad viņai bija svarīgi kvalitātes standarti- godprātīga informācijas apmaiņa starp viņas vadīto uzņēmumu un klientu, jo gadījumos, ja informācija netika sniegta pilnā apjomā vai klients nemaksāja nodokļus, tas kaitēja viņas vadītā uzņēmuma reputācijai. Ievērojot to, ka /pers. E/ pats bija strādājis par grāmatvedi, tad pilnībā paļāvusies, ka viņš saprot, ko dara un zina kā attīstīt savu biznesu. Sarunās ar /pers. E/ skaidrojusi tikai savu pieredzi, bet biznesa konsultācijas nav sniegusi. Tostarp nav norādījusi SIA "/nosaukums A/" valdei izmantot mikrouzņēmumu nodokļu maksātājus SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums F/", SIA "/nosaukums E/", SIA "/nosaukums C/", lai nodrošinātu SIA "/nosaukums A/" darbaspēka pakalpojumu. SIA "/nosaukums A/" VID pārstāvējusi tikai parakstot atskaites. Tāpat pārstāvējusi arī SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums F/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums C/", jo tāda bijusi vienošanās ar /pers. E/, kurš bija vienīgais cilvēks, ar kuru viņai bijusi saistība, kārtojot grāmatvedību visos norādītajos uzņēmumos. Savu pienākumu izpildei vienu reizi mēnesī tikusies ar /pers. E/. /pers. F/ bija zināma kā SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/, taču viņa sarunās nav piedalījusies. /Atbilstoši pers. N/ liecinātajam sadarbība ar SIA "/nosaukums A/" nav izveidojusies veiksmīga, jo uzņēmums nebija samaksājis nodokļus. Tā kā tika kavēta dokumentu iesniegšana, tad ieteikusi /pers. E/ pieņemt darbā /pers. O/, viņas uzņēmuma grāmatvedi, kuras uzdevums bija savlaicīgi sagatavot dokumentus nodokļu aprēķinam. Lai arī bija izveidoti mikrouzņēmumi, kuri sadarbojās ar SIA "/nosaukums A/", tie neatbilda mikrouzņēmumu statusam. /Vērsusi pers. E/ uzmanību uz to un norādījusi, ka dibinātājs un /amatpersona/ šajos uzņēmumos nevar būt pats /pers. E/. Kad saņēmusi /pers. E/ iesniegtos mirkouzņēmumu dokumentus, pievērsusi uzmanību, ka mikrouzņēmumi sniedza pakalpojumu tikai SIA "/nosaukums A/", kas nav pieļaujams, jo bija jānodrošina šo uzņēmumu ekonomiskā neatkarība no pamatuzņēmuma. Tā kā no /pers. E/ puses nav bijusi godprātīga attieksme, sadarbību ar viņu 2013.gadā pārtraukusi (lietas 9.sējuma 205.-215.lapa).

Lieciniece/pers. O/ apelācijas instances tiesā apstiprināja savas pirmās instances tiesā sniegtās liecības, norādot, ka kā SIA "/nosaukums G/" grāmatvede strādāja SIA "/nosaukums A/" apmēram gadu. Galvenie darba pienākumi bija pirmsdokumentu apstrāde, līgumu formēšana, darba algu aprēķini pamatuzņēmumam un mikrouzņēmumu darbiniekiem. Pamatdarba atrašanās vieta bija /adrese/, pie ražotnes. Zinājusi pamatuzņēmuma un mikrouzņēmumu /amatpersona/. Kā apstiprināja lieciniece, tad pirmsdokumentus viņai piegādājis /pers. E/, bet rīkojumus algu aprēķiniem- /pers. F/, kura organizēja ražošanas darbu, atbildēja par cilvēkiem uzņēmumos, deva norādījumus algas aprēķiniem, norādot, cik katrs stundas nostrādājis (lietas 9.sējuma 205.-215.lapa).

Lieciniece/pers. P/ apelācijas instances tiesā apstiprināja savas pirmās instances tiesā sniegtās liecības un papildus norādīja, ka pazīst apsūdzētos /pers. E/ un /pers. F/. 2013.gadā nepilnu pusgadu strādājusi par SIA "/nosaukums A/" grāmatvedi līdz pat brīdim, kad tika pasludināta uzņēmuma maksātnespēja. Veikusi darba algu aprēķinus SIA "/nosaukums A/" un mikrouzņēmumos. Neesot bijusi klāt, kad mikrouzņēmumi veidoti. Uzskata, ka mikrouzņēmumu dibināšana bija ļaunprātīga nodokļu optimizācija, izdzīvošanas jautājums likuma robežās. Tā kā pirms viņas jau bija izveidota sistēma šādu darbību veikšanai, tad turpinājusi to darīt (lietas 9.sējuma 205.-215.lapa).

Lieciniece/pers. R/ apelācijas instances tiesā apstiprināja, ka laika periodā no 2012.gada augusta līdz 2013.gada sākumam strādājusi SIA "/nosaukums A/" par /amats/. Sākusi veidot SIA "/nosaukums A/" mājaslapu. Tajā bija paredzēts izvietot fotoattēlus ar uzņēmuma produkciju. Pati uzņēmuma produkciju nav fotografējusi. Cik atceras, uzņēmumam bijis fotogrāfs. /pers. E/ fotogrāfijas nav uzņēmis un izgatavojis. To, vai fotoattēlus /pers. E/ viņai ir nosūtījis, neatceras, jo galarezultātā mājaslapa netika uztaisīta (lietas 9.sējuma 205.-215.lapa).

Apelācijas instances tiesā apsūdzētais /pers. E/ norādīja, ka neuztur aizstāvja iesniegto apelācijas sūdzību daļā par /pers. F/ nepamatotu attaisnošanu. Pārējā daļā apelācijas sūdzību uzturēja pilnā apjomā uz tajā norādītiem motīviem. Norādīja, ka apstiprina savas pirmās instances tiesā sniegtās liecības, kuras papildināt nevēlējās. Savu vainu celtajā apsūdzībā neatzina, jo neko pretlikumīgu nav izdarījis. Rīkojies kā krietns uzņēmējs, jo rūpējies par uzņēmumu, lai tas nestu labumu. /pers. AC/ bija persona, kas nolēma, ka SIA "/nosaukums A/" jāsadarbojas ar /pers. N/. /Savukārt pers. N/ bija tā persona, kura ieteikusi dibināt mikrouzņēmumus. Pats vēlējies darboties uzņēmumā, lai strādātu, nevis nodarbotos ar fikcijām. Uzskata, ka /pers. N/ gan pirmās instances tiesā, gan apelācijas instances tiesā, norādot, ka nav ieteikusi izveidot mikrouzņēmumus, liecina nepatiesi. Tā kā konsultējies ar augstāka līmeņa speciālistiem, tad neesot varējis iedomāties, ka dara ko nelikumīgu. Norādīja, ka nav līdz galam apzinājies valdes atbildību atbilstoši normatīvajiem aktiem. Bija iedziļinājies pārdošanā un mārketingā. Lai cepumi ar īsu derīguma termiņu nekrātos noliktavā, skrējis apkārt pa Latviju un pasauli, lai slēgtu jaunus līgumus un veiktu pārdošanu. Finanšu puse un viss, kas bija saistīts ar juridiskiem jautājumiem, tika atstāts SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. AC/ un /pers. N/, kuras uzņēmums SIA "/nosaukums A/" konsultējis. /pers. F/ pienākumi bija ražošana un cilvēku resursi, jo viņa visu laiku bija uz vietas uzņēmuma ceptuvē. Tikai nezināšanas dēļ, dibinot uzņēmumu, nav strikti rakstveidā norobežojuši katra /amatpersona/ pienākumus un atbildību uzņēmumā. Kā liecināja apsūdzētais /pers. E/, lai arī nav ļaunprātīgi izvairījies no nodokļu nomaksas, viņam nepatīk palikt parādā, tāpēc uzsācis valstij nodarīto zaudējumu atlīdzību. Norādīja, ka pēc pirmās instances tiesas sprieduma valsts budžetā atlīdzinājis 7700 *euro,* ko apstiprina bankas maksājumu uzdevumi (lietas 9.sējuma 167.,185.,186.,187.,188.,189.,190.,191. lapa, lietas 10.sējuma

8.,10.,12.,14.,16.,33.,34., 75.-79.lapa).

Apsūdzētā/pers. F/ apelācijas instances tiesā apstiprināja savas pirmās instances tiesā sniegtās liecības, norādot, ka savu vainu celtajā apsūdzībā neatzīst. Uzskata, ka iesniegtais apelācijas protests un /pers. E/ aizstāvja iesniegtā apelācijas sūdzība daļā par viņas kriminālatbildību, ir nepamatoti. Lai arī viņai piederēja 24% no SIA "/nosaukums A/", nepiekrīt savas kā /amatpersona/ atbildībai jautājumā, kas saistīts ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas, jo pamatā strādājusi cehā, cepot cepumus ar pārējiem uzņēmuma darbiniekiem. Bijusi uzņēmuma tehnologs, kas atbildēja par ražošanu, līdz ar ko /amatpersona/ bijusi tikai nosaukuma pēc. Norādīja, ka viņai nav bijusi pieeja uzņēmuma bankas kontiem, nav satikusies ar uzņēmuma grāmatvežiem. Apsūdzētā apstiprināja, ka veikusi pārrunas un slēgusi darba līgumus ar darbiniekiem, iepazīstinājusi viņus ar ražošanu. Taču nekādas citas darbības, kas būtu saistītas ar grāmatvedību vai finansēm, nav veikusi. Lai arī rakstiski šis fakts nav noformēts, tomēr, dibinot SIA "/nosaukums A/", mutiski ar /pers. E/ vienojušies, ka viņa atbildēs par ražošanu, jo nav bijusi atbilstoša izglītība un zināšanas, lai varētu atbildēt par uzņēmuma finansēm, nodokļiem vai pārdošanu. Apstiprināja, ka sākotnēji darbiniekiem par padarīto darbu tika maksāts skaidrā naudā, lai viņi palīdzētu sakārtot uzņēmuma telpas un iekārtas, taču tie nav bijuši SIA "/nosaukums A/" naudas līdzekļi, bet gan viņas personīgie. Pieļāva, ka viņai kā SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ ir bijušas paraksta tiesības vienpersoniski pārstāvēt uzņēmumu, taču dabā tās nav realizējusi. Dibinot uzņēmumu, nav ar pārējiem /amatpersona/ izrunājuši uzņēmuma juridisko pusi, valdes funkcijas un atbildību, līdz ar to nav apzinājusies savu atbildību likuma priekšā. Apsūdzībā norādītie mikrouzņēmumi nodibināti pēc Rīgas grāmatvedības ieteikuma. Nav varējusi zināt, ka tie darbojušies prettiesiski, jo uzskatījusi, ka visa darbība notiek atbilstoši normatīvajam regulējumam. Par darbu uzņēmumā saņēmusi algu no /pers. E/. Ja pasūtījumi netika izpildīti, alga tikusi samazināta. Pati pie SIA "/nosaukums A/" naudas līdzekļiem nav tikusi. Tā kā uzņēmumā strādājusi tikai par pārtikas tehnologu, tad uzskata, ka ar pirmās instances tiesas spriedumu pamatoti attaisnota celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas. Lūdza apelācijas instances tiesu atstāt negrozītu spriedumu šajā daļā (lietas 10.sējuma 75.-79.lapa).

Motīvu daļa

Apsvērusi apelācijas protestā un apelācijas sūdzībās norādītos motīvus, nopratinājusi apsūdzētos /pers. E/ un /pers. F/, liecinieces /pers. N/, /pers. O/, /pers. P/ un /pers. R/, pārbaudījusi pierādījumus lietā un uzklausījusi cietušā pārstāvju, prokuroru, apsūdzēto aizstāvju Ingus Meimera un Mirgas Priedītes viedokļus, Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka Cēsu rajona virsprokurores iesniegtais apelācijas protests un VID iesniegtā apelācijas sūdzība ir pamatoti un apmierināmi, jo Vidzemes rajona tiesas 2019.gada 22.maija spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 511. un 512.panta prasībām. Tādejādi pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563. panta pirmās daļas 2. punktu, 565.panta trešās daļas 2.punktu lietā taisāms jauns /pers. E/ un /pers. F/ notiesājošs spriedums. Apsūdzētā/pers. E/ aizstāvja iesniegtā apelācijas sūdzība kā nepamatota ir noraidāma.

Izvērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, Vidzemes apgabaltiesa konstatē, ka /pers. E/ un /pers. F/ izvairījās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas, nodarot zaudējumus valstij lielā apmērā, un konkrēti:

/pers. E/, būdams sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk- SIA) "/nosaukums A/" (vienotais reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, juridiskā adrese - /adrese/) /amatpersona/ ar tiesībām vienpersoniski pārstāvēt sabiedrību, laika posmā no 2011.gada marta līdz 2013.gada aprīlim, /pers. F/, būdama SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ ar tiesībām vienpersoniski pārstāvēt sabiedrību, laika posmā no 2011.gada marta līdz 2012.gada aprīlim, izvairījās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas, slēpjot ar nodokli apliekamo objektu, nodarot valstij zaudējumus lielā apmērā. Proti, SIA "/nosaukums A/" valdes locekļi /pers. E/ un /pers. F/, būdami saskaņā ar likuma "Par grāmatvedību" 2. panta trešo daļu un likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 1., 2. un 7.punktu atbildīgi par likumos noteikto SIA "/nosaukums A/" nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksu valsts budžetā, kā arī par grāmatvedības kārtošanu un visu saimniecisko darījumu apliecinošu dokumentu saglabāšanu uzņēmumā, izvairījās no SIA "/nosaukums A/" nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas.

Lai realizētu kopīgo noziedzīgo nodomu izvairīties no SIA "/nosaukums A/" nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas, /pers. E/ un /pers. F/ nodibināja SIA "/nosaukums C/" (vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kas Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā tika reģistrēta 2011.gada 14.aprīlī), SIA "/nosaukums D/" (vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kas Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā tika reģistrēta 2011.gada 14.aprīlī), SIA "/nosaukums E/" (vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kas Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā tika reģistrēta 2011.gada 14.aprīlī) un SIA "/nosaukums F/" (vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kas Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā tika reģistrēta 2011.gada 14.aprīlī), kurus Valsts ieņēmumu dienestā reģistrēja kā mikrouzņēmumu nodokļa maksātājus, lai izmantotu tos fiktīvu darba attiecību noformēšanai ar faktiskajiem SIA "/nosaukums A/" darbiniekiem, radot iespēju nenomaksāt valsts budžetā likumos noteiktos nodokļus un tiem pielīdzinātos maksājumus pilnā apmērā. Proti, pēc SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ un /pers. F/ iniciatīvas SIA "/nosaukums A/" faktisko darbinieku darba tiesiskās attiecības tika noformētas nevis ar SIA "/nosaukums A/", bet gan ar speciāli šim nolūkam nodibinātajiem mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/", lai valstij varētu maksāt tikai mikrouzņēmumu nodokļa maksājumus. Lai realizētu noziedzīgo nodomu, 2011.gada 1.aprīlī starp SIA "/nosaukums A/" un mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem tika noformēti pakalpojuma līgumi par to, ka SIA "/nosaukums A/" no uzņēmumiem saņem dažādus ar ražošanu saistītus pakalpojumus, lai gan visiem darbiniekiem, kuru darba attiecības tika noformētas ar SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/", veicamos darba uzdevumus noteica SIA "/nosaukums A/" amatpersonas /pers. F/ un /pers. E/, kuri nodrošināja darbiniekus ar darba vietu, darbam nepieciešamām izejvielām, materiāliem un nepieciešamo aprīkojumu. Tādejādi ar mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem darba attiecībās noformētie darbinieki faktiski strādāja SIA "/nosaukums A/", nevis izpildīja konkrētus pasūtījumus. Darbinieki bija pakļauti SIA "/nosaukums A/" noteiktajai darba kārtībai, viņu darba uzdevumus noteica un kontroli veica SIA "/nosaukums A/" vadītāji /pers. E/ un /pers. F/, kā arī darba veikšanā tika izmantots SIA "/nosaukums A/" aprīkojums, telpas un resursi. Tādejādi SIA "/nosaukums A/" kā darba devējam, kas faktiski nodarbināja ar SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" darba attiecībās noformētos darbiniekus, par darbiniekiem bija jāveic iedzīvotāju ienākuma nodokļa un riska valsts nodevas maksājumi, kā arī valsts sociālās apdrošināšanas obligātas iemaksas, taču SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ un /pers. F/ par darbiniekiem maksāja tika mikrouzņēmumu nodokli, izvairoties no iedzīvotāju ienākuma nodokļa un riska valsts nodevas maksājumiem, kā arī no valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, tādā veidā slēpjot patieso ar nodokli apliekamo objektu.

Šādā veidā SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ un /pers. F/ apzināti pārkāpa likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 14.panta pirmajā daļā noteikto, ka "darba devēja un darba ņēmēja obligāto iemaksu objekts ir visi algotā darbā aprēķinātie ienākumi, no kuriem jāietur iedzīvotāju ienākuma nodoklis, neatskaitot neapliekamo minimumu, nodokļu atvieglojumus un attaisnotos izdevumus, par kuriem nodokļu maksātājam ir tiesības samazināt apliekamo ienākumu", likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 21.panta pirmajā daļā noteikto, ka "darba devējs iemaksā speciālā budžeta kontā obligātās iemaksas par katru darba ņēmēju reizi mēnesī termiņos, kādi norādīti Valsts ieņēmumu dienesta izsniegtajā paziņojumā", likuma "Par iedzīvotāju ienākumu nodokli" nosacījumus, tai skaitā, 8.panta otrajā daļā noteikto, ka "pie ienākumiem, par kuriem ir jāmaksā algas nodoklis, atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem tiek pieskaitīta darba alga, prēmijas, vienreizēja un sistemātiska atlīdzība un citi ienākumi, ko darbinieks saņem uz pašreizējo vai iepriekšējo darba attiecību pamata komercsabiedrībās, kooperatīvajās sabiedrībās, Eiropas komercsabiedrībās, Eiropas kooperatīvajās sabiedrībās, Eiropas ekonomisko interešu grupās, valsts un pašvaldību iestādēs, biedrībās, nodibinājumos, individuālajos uzņēmumos, zemnieku vai

zvejnieku saimniecībās, organizācijās un no fiziskajām personām (arī individuālā komersanta), kā arī atlīdzība par valsts dienesta pienākumu izpildi un ienākumi no cita darba līguma izpildes". Tā kā visi faktiskie SIA "/nosaukums A/" darbinieki atbilda likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta 2.^{2} daļā noteiktajiem kritērijiem, /pers. E/ un /pers. F/ apzināti pārkāpa likuma "Par iedzīvotāju ienākumu nodokli" 29.panta pirmajā daļā noteikto, ka "darba devēja pienākums ir šajā likumā noteiktajos termiņos un kārtībā: aprēķināt, ieturēt un izmaksāt budžetā algas nodokli no darbiniekam izmaksātajām summām", kā arī Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumos Nr.1212 "Noteikumi par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru, kā arī darbinieku prasījumu garantiju fondā un maksātnespējas procesa izmaksu segšanai ieskaitāmās nodevas daļu 2011.gadā" un Ministru kabineta 2011.gada 22.novembra noteikumos Nr.901 "Noteikumi par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru, ka arī darbinieku prasījumu garantiju fondā un maksātnespējas procesa izmaksu segšanai ieskaitāmās nodevas daļu 2012.gadā" noteikto regulējumu par valsts nodevas nomaksu par katru darbinieku, ar kuru nodibinātas darba tiesiskās attiecības.

Lai realizētu kopīgo nodomu izvairīties no SIA "/nosaukums A/" nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas pilnā apmērā, /pers. E/ un /pers. F/ 2011.gada martā, aprīlī, maijā, jūnijā, jūlijā, augustā, decembrī, 2012.gada janvārī, februārī, martā, kā arī /pers. E/ 2012.gada aprīlī, maijā, jūnijā, jūlijā, augustā un septembrī, nodarbināja arī SIA "/nosaukums A/" darbiniekus, ar kuriem nebija atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai rakstveidā noformētas darba tiesiskās attiecības. Tādejādi ziņas par šiem darbiniekiem netika uzrādītas SIA "/nosaukums A/" grāmatvedības uzskaitē, kā arī Valsts ieņēmumu dienestā, un par šiem darbiniekiem netika aprēķināti un nomaksāti likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta otrajā daļā, 8.panta 2.^{2} daļā, 29.panta pirmajā daļā paredzētie nodokļi, likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 14.panta pirmajā daļā un 21.panta pirmajā daļā paredzētās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, kā arī riska valsts nodeva.

Turklāt, lai realizētu noziedzīgo nodomu izvairīties no SIA "/nosaukums A/" nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas, /pers. E/ 2012.gada 6.janvārī noformēja patiesībai neatbilstošus sadarbības līgumus par to, ka viņš un SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/, pret kuru kriminālprocess izbeigts, sniedz SIA "/nosaukums A/" fotografēšanas pakalpojumus, lai šādā veidā varētu izvairītos no nodokļu nomaksas par sev un /amatpersona/ izmaksātajām darba algām. Atbilstoši noslēgtajiem līgumiem, ar kuru noformēšanu SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. F/ saistības nebija, /pers. E/ sev un /amatpersona/ izmaksāto darba algu noformēja kā samaksu par fotografēšanas pakalpojumu sniegšanu, tādā veidā laika posmā no 2012.gada februāra līdz 2013.gada janvārim, izvairoties no iedzīvotāju ienākuma nodokļa, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas un riska valsts nodevas nomaksas, nenomaksājot no savas un /amatpersona/ darba algām nodokļus un tiem pielīdzināmos maksājumus 19785,25 *euro* (Ls 13905,15).

Tādejādi, lai izvairītos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas, SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ un /amatpersona/ /pers. F/ laika posmā no 2011.gada marta līdz 2012.gada aprīlim, neaprēķināja (slēpa) un valsts budžetā nenomaksāja SIA "/nosaukums A/" nodokļus un tiem pielīdzinātos maksājumus 69456,42 *euro* (Ls 48814,25), jo valsts budžetā netika nomaksāts:

1) iedzīvotāju ienākuma nodoklis 24376,03 *euro* (Ls 17131,57);
2) valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 45003,56 *euro* (Ls 31628,68);
3) riska valsts nodeva 76,84 *euro* (Ls 54).

SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ laika posmā no 2012.gada aprīļa līdz 2013.gada aprīlim (kā arī 2012.gada februārī un martā no /pers. E/ un /amatpersona/ darba algām) izvairījās un valsts budžetā nenomaksāja SIA "/nosaukums A/" nodokļus un tiem pielīdzinātos maksājumus 80336,47 *euro* (Ls 56460,79), proti:

1) iedzīvotāju ienākuma nodokli 29838,23 *euro* (Ls 20970,43);
2) valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 50411,79 *euro* (Ls 35429,61);
3) uzņēmējdarbības riska valsts nodevu 86,44 *euro* (Ls 60,75).

Kopumā SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ bija atbildīgs par to, ka laika posmā no 2011.gada marta līdz 2013.gada aprīlim, kamēr tika veikta SIA "/nosaukums A/" saimnieciskā darbība, netika aprēķināti un valsts budžetā nomaksāti SIA "/nosaukums A/" nodokļi un tiem pielīdzinātie maksājumi 149792,89 *euro* (Ls 105275,04), proti:

1) iedzīvotāju ienākuma nodoklis 53798,15 *euro* (Ls 38102,00);
2) valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 95415,35 *euro* (Ls 67058,29);
3) uzņēmējdarbības riska valsts nodeva 163,27 *euro* (Ls 114,75).

Ievērojot to, ka no SIA "/nosaukums A/" faktisko darbinieku darba algām tika aprēķināts un nomaksāts mikrouzņēmumu nodoklis (laika posmā no 2011.gada marta līdz 2012.gada aprīlim, kad par nodokļu nomaksu bija atbildīgi abi SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/- /pers. E/ un /pers. F/, SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" tika aprēķināts mikrouzņēmumu nodoklis 8331,48 *euro* (Ls 5855,40). Laika posmā no 2012.gada aprīļa līdz 2013.gada aprīlim, kad par nodokļu nomaksu bija atbildīgs SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/, SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" tika aprēķināts mikrouzņēmumu nodoklis 7017,09 *euro* (Ls 4931,64)), tad SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ un /pers. F/ laika posmā no 2011.gada marta līdz 2012.gada aprīlim izvairījās valsts budžetā nomaksāt nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu summu, kuru veido starpība starp nodokļiem un tiem pielīdzinātajiem maksājumiem, kas SIA "/nosaukums A/" bija jānomaksā valsts budžetā, un SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" samaksāto mikrouzņēmumu nodokli, proti, nenomaksājot SIA "/nosaukums A/" nodokļus un tiem pielīdzinātos maksājumus 61124,94 *euro* (Ls 42958,85). Savukārt SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/, laika posmā no 2012.gada aprīļa līdz 2013.gada aprīlim, izvairījās no SIA "/nosaukums A/" nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas 73319,38 *euro* (Ls 51529,15) apmērā.

Līdz ar to /pers. E/ un /pers. F/ rīcības rezultātā kopumā valsts budžetā netika nomaksāti SIA "/nosaukums A/" nodokļi un tiem pielīdzinātie maksājumi 134444,31 *euro* (Ls 94488,00), nodarot valstij zaudējumus lielā apmērā, jo nenomaksāto nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu summa pārsniedza piecdesmit 2011.gadā, 2012.gadā un 2013.gadā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmēru.

Šādā veidā /pers. E/ izdarīja Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2014.gada 1.aprīlim) paredzēto noziedzīgo nodarījumu, bet /pers. F/ izdarīja Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Lai arī apsūdzētie savu vainu inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā neatzina, Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka /pers. E/ un /pers. F/ vaina spriedumā norādītajā apsūdzības apjomā ir pierādīta ar lietā iegūtiem un tiesas izmeklēšanā pārbaudītiem pierādījumiem.

Apelācijas instances tiesa konstatē, lai personu varētu saukt pie kriminālatbildības par izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas atbilstoši Krimināllikuma 218.pantam, jākonstatē, ka personai bija pienākums maksāt nodokļus un tiem pielīdzinātos maksājumus, bet tā no šī pienākuma apzināti izvairījās, slēpjot vai samazinot ar nodokli apliekamo objektu.

Noziedzīgā nodarījuma izdarīšana personu grupā nav norādīta kā Krimināllikuma 218.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma kvalificējošā pazīme, līdz ar to katram apsūdzētajam jārealizē visas attiecīgā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses pazīmes. Turklāt personu, kuru raksturo Krimināllikuma 218.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma speciālā subjekta pazīmes, var saukt pie kriminālatbildības par izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas tikai saistībā ar uzņēmumu vai uzņēmējsabiedrību, par kuras likumos noteikto nodokļu un tiem pielīdzināmo maksājumu nomaksu

valsts budžetā tā ir atbildīga (*LR Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2018.gada 21.jūnija lēmums lietā SKK-159/2018).*

Izvērtējusi normatīvo regulējumu, Vidzemes apgabaltiesa konstatē, ka likuma "Par grāmatvedību" 2.panta trešā daļa noteic, ka uzņēmuma vadītājs ir atbildīgs par grāmatvedības kārtošanu. Panta ceturtās daļas 2.punkts nosaka, ka kapitālsabiedrībā uzņēmuma vadītājs ir valde. Savukārt Komerclikuma 221.panta pirmā daļa noteic, ka valde ir sabiedrības izpildinstitūcija, kura vada un pārstāv sabiedrību. Atbilstoši Komerclikuma 222.pantam valdes locekļi vada sabiedrību tikai kopīgi.

Izvērtējusi lietā iegūtos pierādījumus- LR Uzņēmuma reģistra lēmumus, SIA "/nosaukums A/" statūtus un dalībnieku lēmumus- Vidzemes apgabaltiesa secina, ka 2011.gada 24.februārī ar LR Uzņēmumu reģistra lēmumu /pers. AC/ piederošā SIA "/nosaukums H/", kura valde sastāv no viena /amatpersona/ kurš pārstāv sabiedrību atsevišķi bez ierobežojuma, nosaukums tiek mainīts uz SIA "/nosaukums A/ (lietas 1.sējuma 16.-18.lapa).

2011.gada 8.aprīlī ar SIA "/nosaukums A/" vienīgā dalībnieka /pers. AC/ lēmumu Nr.2 nolemts iecelt /pers. E/ par sabiedrības /amatpersona/ ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi un /pers. F/ par sabiedrības /amatpersona/ ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi (lietas 1.sējuma 53.lapa).

2011.gada 8.aprīlī tiek veiktas izmaiņas SIA "/nosaukums A/" statūtos, nosakot, ka SIA "/nosaukums A/" valde sastāv no trīs /amatpersona/, no kuriem viens ir /amats/, kā arī nosakot, ka /amatpersona/ pārstāv sabiedrību atsevišķi (lietas 48.lapa).

No /pers. E/ un /pers. F/ iesniegumiem LR Uzņēmumu reģistram redzams, ka abi apsūdzētie brīvprātīgi izteikuši savu piekrišanu būt par SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/, apliecinot, ka nekādi šķēršļi šāda amata ieņemšanai viņiem nepastāv (lietas 1.sējuma 55., 56.lapa).

2011.gada 13.aprīlī ar LR Uzņēmuma reģistra lēmumu SIA "/nosaukums A/" juridiskā adrese tiek mainīta uz /adrese/, un reģistrētas izmaiņas SIA "/nosaukums A/" amatpersonu sastāvā (lietas 1.sējuma 47.lapa).

2012.gada 19.aprīlī ar LR Uzņēmuma reģistra lēmumu reģistrētas izmaiņas SIA "/nosaukums A/" valdē, nosakot, ka no valdes tiek atbrīvota valdes locekle /pers. F/ (lietas 1.sējuma 38.lapa).

Savukārt 2013.gada 18.martā ar LR Uzņēmumu reģistra lēmumu no SIA "/nosaukums A/" valdes tiek atbrīvots /pers. AC/ (lietas 1.sējuma 26.lapa), uzņēmuma jaunajos statūtos nosakot, ka valde sastāv no viena locekļa- /pers. E/, kurš pārstāv sabiedrību atsevišķi bez ierobežojuma (lietas 1.sējuma 27.lapa).

Tādejādi lietā objektīvi guvis apstiprinājumu apsūdzībā norādītais fakts, ka /pers. E/ laika posmā no 2011.gada marta līdz 2013.gada aprīlim, bet /pers. F/ laika posmā no 2011.gada marta līdz 2012.gada aprīlim, bija SIA /Nosaukums A/ /amatpersona/ ar tiesībām vienpersoniski pārstāvēt sabiedrību, un abi norādītajos laika periodos realizēja uzņēmuma "/nosaukums A/" rīcībspēju.

/pers. E/ un /pers. F/ kā /amatpersona/ atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam bija jāvada uzņēmums, jānodrošina SIA darbība, kura ietver saimniecisko un organizatorisko vadīšanu, kura vērsta uz uzņēmuma mērķu (peļņas gūšanas) sasniegšanu- darbības nodrošināšana, darba organizācija, darbinieku izrīkošana, pasākumi vadības nodrošināšanai (sapulču sasaukšana, lēmumu pieņemšana un tās organizēšana, grāmatvedības kārtošana, gada pārskatu sastādīšana, dokumentu sagatavošana un iesniegšana valsts iestādēs, kā arī šo dokumentu glabāšana, darba iekšējās kārtības noteikumu, instrukciju apstiprināšana, rīkojumu izdošana un citu likumā un statūtos noteikto formālo, kā arī citu nepieciešamo vadības pienākumu veikšana), tas ir, valdes locekļiem kā krietniem un rūpīgiem saimniekiem bija jādara viss nepieciešamais un likumīgi iespējamais sabiedrības darbības nodrošināšanai. Tieši valdes locekļa patstāvība un plašās pilnvaras ir viens no svarīgākajiem iemesliem, kuru dēļ Komerclikums nosaka valdes locekļiem paaugstinātus atbildības standartus (*Tiesas spriedumu komentāri: par valdes locekli kā darbinieku, Aigars Strupišs, Jurista vārds, 28.02.2012, Nr.9 (708)).*

Vidzemes apgabaltiesa konstatē, ka LR Uzņēmuma reģistra lēmumos, SIA "/nosaukums A/" statūtos un dalībnieku lēmumos norādītās ziņas objektīvi apstiprina, ka laika periodā no 2011.gada marta līdz 2012.gada aprīlim SIA "/nosaukums A/" valde sastāvēja no trīs amatpersonām- /amats/ /pers. AC/ un /amats/- /pers. E/ un /pers. F/, laika periodā no 2012.gada aprīļa līdz 2013.gada martam no divām amatpersonām- /pers. AC/ un /pers. E/. Starp /amatpersona/ nebija rakstveidā nodalīti pienākumi un atbildība. Līdz ar to atzīstams, ka SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ savas darbības laikā bija pilnā mērā atbildīgi par SIA "/nosaukums A/" pareizu nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksu valsts budžetā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 23.pantu krimināllietās tiesu spriež tiesa, tiesas sēdēs izskatot un izlemjot pret personu celto apsūdzību pamatotību, attaisnojot nevainīgas personas vai arī atzīstot personas par vainīgām noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

Proti, valsts apsūdzības uzturētāja kompetencē ir izvērtēt pie krimināatbildības saucamo personu loku. Savukārt tiesa ir tiesīga vērtēt tikai iztiesāšanas laikā uzturētās apsūdzības pamatotību atbilstoši Kriminālprocesa likumā noteiktajam.

No lietas materiāliem redzams, ka 2015.gada 22.oktobrī pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu daļā pret SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. AC/ pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas, atzīstot, ka viņa rīcībā nav noziedzīgā nodarījuma sastāvs (lietas 7.sējuma 26.-27.lapa). Apsūdzība par izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas valsts budžetā tika uzturēta tikai diviem SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/- /pers. E/ un /pers. F/. Šādos apstākļos Vidzemes apgabaltiesai nav tiesības vērtēt citu personu līdzatbildību inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā, kā uz to norādīja apsūdzētie un viņu aizstāvji apelācijas instances tiesā, bet atbilstoši Kriminālprocesa likuma 23.pantam ir pienākums izlemt pret /pers. E/ un /pers. F/ celto apsūdzību pamatotību.

Apelācijas instances tiesa, izvērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, atzīst, ka SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ –/pers. E/ un /pers. F/ tiesas izmeklēšanas laikā uzturētās apsūdzības ir pamatotas, jo viņi kā uzņēmuma /amatpersona/ bija atbildīgi par SIA "/nosaukums A/" izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas valsts budžetā spriedumā par pierādītu atzītajā laika periodā.

Vidzemes apgabaltiesa neatzīst par pamatotu pirmās instances tiesas atzinumu, ka starp SIA "/nosaukums A/" atbildīgajām amatpersonām pastāvēja pienākumu sadalījums, kas nav atspoguļots apsūdzībā. Proti, atzīstot, ka /pers. F/ bija atbildīga tikai par uzņēmuma ražošanu, tāpēc attaisnojot viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas. Savukārt /pers. E/ notiesāts par SIA "/nosaukums A/" izvairīšanos no nodokļu nomaksas, atzīstot, ka viņš bija atbildīgs par uzņēmuma finansēm, tostarp nodokļu nomaksu. Pretēji Vidzemes rajona tiesas atzinumam par pienākumu sadali starp SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/, lietā nav šādu faktu apstiprinoši pierādījumi. Turklāt pirmās instances tiesas atzinums ir pretrunā pašu apsūdzēto /pers. E/ un /pers. F/ pirmās instances un apelācijas instances tiesā liecinātajam, ka viņi nav rakstveidā norobežojuši katra valdes locekļa pienākumus un atbildību uzņēmumā.

Līdz ar to apsūdzētās /pers. F/ norādītajam faktam, ka viņa uzņēmumā pildījusi tikai pārtikas tehnologa pienākumus, proti, bija parasta darbinieka statusā, nav izšķirošas nozīmes, jo "valdes loceklis, kurš, vienlaikus būdams arī SIA dalībnieks, pilda dažādus pienākumus SIA iekšienē, nevar tikt pielīdzināts klasiskam darbiniekam [..]. Darbinieks neuzņemas risku par SIA darbību un tās rezultātiem [..]. Savukārt SIA dalībnieks, kurš vienlaikus ir valdes loceklis un arī veic visus pienākumus SIA iekšienē, uzņemas pilnu biznesa risku" (*Tiesas spriedumu komentāri: par valdes locekli kā darbinieku, Aigars Strupišs, Jurista vārds, 28.02.2012, Nr.9 (708)).*

"Vērā ņemams fakts, ka persona attiecībā pret kapitālsabiedrību ir uzskatāma par valdes locekli jau ar ievēlēšanas brīdi [..]. Šādai personai attiecībā pret kapitālsabiedrību ir valdes locekļa tiesības, pienākumi un atbildība, jau ar brīdi, kad tā ir ievēlēta, [..] jo SIA dalībnieku sapulces lēmums par valdes ievēlēšanu ir vērsts uz tiesisko seku radīšanu- pilnvarojuma līguma noslēgšana ar konkrēto personu, lai tā pilda Komerclikumā noteiktās valdes funkcijas" (*Faktiskais valdes loceklis. Aivars Latkovskis, Jurista vārds. 27.02.2018 Nr. 9(1015)).*

Turklāt pretēji apsūdzētās /pers. F/ apgalvojumiem par to, ka viņa ieņēma parasta darbinieka statusu SIA "/nosaukums A/", pirmās instances tiesā liecinājuši liecinieki /pers. AP/, /pers. AR/, /pers. AS/, /pers. AT/ , /pers. AU/, /pers. AV/ , /pers. AZ/, /pers. B0/, /pers. BA/, /pers. BB/, /pers. BC/,

/pers. BD/, /pers. BE/, /pers. BF/, /pers. BG/, /pers. BH/, /pers. BI/, /pers. BJ/, /pers. BK/, /pers. BL/, /pers. BM/, /pers. BN/, /pers. BO/, /pers. BP/, /pers. BR/, /pers. BS/, /pers. BT/, /pers. BU/, /pers. BV/, /pers. BK/, /pers. BZ/, /pers. C0/, /pers. CA/, /pers. CB/, /pers. CC/, /pers. CD/, /pers. CE/, /pers. CF/, norādot, ka /pers. F/ kā uzņēmuma /amatpersona/ aktīvi darbojās SIA "/nosaukums A/" darbības nodrošināšanā, slēdzot līgumus ar uzņēmuma faktiskajiem darbiniekiem, dodot rīkojumus viņiem, kā arī izmaksājot darba algas (lietas 8.sējuma 21.-23., 66.-67., 70.-72., 73.-74., 75.-76., 103.-105., 106.-107., 108., 125.-126., 127., 128.-129., 154.-155., 187.-188.lapa, lietas 9.sējuma 6.-8.lapa).

Vērtējot /pers. E/ un /pers. F/ kā /amatpersona/ atbildību par SIA "/nosaukums A/" izvairīšanos no nodokļu nomaksas valsts budžetā spriedumā par pierādītu atzītajā laika periodā, Vidzemes apgabaltiesa secina, ka apsūdzēto norādītajam faktam, ka attiecībā uz pareizu uzņēmuma riska sadali, grāmatvedības sakārtošanu atbilstoši normatīvajiem aktiem, kā arī nodokļu optimizēšanu, izveidojot četrus mikrouzņēmumus, nodokļu aprēķinu un nomaksu valsts budžetā, viņi paļāvušies uz uzņēmuma grāmatvedēm /pers. N/, /pers. O/ un /pers. P/ (īpaši uz /pers. N/ kā valstī zināmu nodokļu eksperti, kuras SIA "/nosaukums G/" sniedza grāmatvedības pakalpojumus SIA "/nosaukums A/" no uzņēmuma dibināšanas brīža, jo par sniegtajiem grāmatvedības pakalpojumiem viņas uzņēmums saņēma ievērojamu atlīdzību (lietas 1.sējuma 169., 177.-191.lapa)), nav izšķirošas nozīmes, jo atbilstoši likuma "Par grāmatvedību" 2.panta trešajai daļai par grāmatvedības kārtošanu atbildīgs ir uzņēmuma vadītājs, proti, valde.

Tādejādi Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka atbilstoši pastāvošajam normatīvajam regulējumam /pers. F/, un /pers. E/, būdami SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/, savas darbības laikā bija atbildīgi par SIA "/nosaukums A/" grāmatvedības kārtošanu, tostarp nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksu valsts budžetā pilnā apmērā.

Lietā ārpus saprātīgām šaubām guvis apstiprinājumu apsūdzības apgalvojums, ka /pers. E/ un /pers. F/, būdami SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/, nerīkojās kā krietni un rūpīgi saimnieki, bet pretēji likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 1., 2. un 7.punktam slēpa ar nodokli apliekamo objektu, reģistrējot mikrouzņēmumu nodokļu maksātājus SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/", SIA "/nosaukums F/", lai, izmantojot tos, varētu noformēt darba tiesiskās attiecības ar faktiskajiem SIA "/nosaukums A/" darbiniekiem, izvairoties no iedzīvotāju ienākuma nodokļa, valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un riska valsts nodevas nomaksas valsts budžetā.

Vidzemes apgabaltiesa atzīst par pierādītu faktu, ka /pers. E/ un /pers. F/, izveidojot SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/", SIA "/nosaukums F/", kurus reģistrēja kā mikrouzņēmumu nodokļa maksātājus un kuros darba tiesiskās attiecības noformēja ar faktiskajiem SIA "/nosaukums A/" darbiniekiem, veica apzinātas darbības, kuru rezultātā SIA "/nosaukums A/" nodokļi un tiem pielīdzinātie maksājumi valsts budžetā netika samaksāti pilnā apmērā. Proti, abi apsūdzētie apzinājās, ka viņu rīcības rezultātā, izveidojot fiktīvus mikrouzņēmumus, valsts nesaņems normatīvajos aktos noteiktos nodokļu maksājumus par faktiskajiem SIA "/nosaukums A/" darbiniekiem pilnā apmērā, bet tikai mikrouzņēmumu nodokli, un vēlējās šādu seku iestāšanos.

Vidzemes apgabaltiesa konstatē, ka 2011.gada 14.aprīlī (vienā dienā) LR Uzņēmumu reģistrā tiek reģistrēta SIA "/nosaukums C/" (vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, juridiskā adrese- /adrese/), par kura /amatpersona/ iecelts /pers. E/ (lietas 2.sējuma 26.-28.lapa). SIA "/nosaukums D/" (vienotais reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, juridiskā adrese- /adrese/), par kuras /amatpersona/ iecelta /pers. F/ (lietas 2.sējuma 100.-102.lapa). SIA "/nosaukums F/" (vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, juridiskā adrese- /adrese/), par kuras /amatpersona/ iecelta apsūdzētā /pers. E/ sieva /pers. CI/ (lietas 3.sējuma 26.-28.lapa). SIA "/nosaukums E/" (vienotais reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, juridiskā adrese- /adrese/), par kuras /amatpersona/ iecelta apsūdzētās /pers. F/ meita /pers. CJ/ (lietas 3.sējuma 100.-102.lapa).

Lai gan pirmās instances tiesa atzinusi, ka norādītie mikrouzņēmumi nebija fiktīvi, jo tie bija reģistrēti LR Uzņēmumu reģistrā, kā arī VID kā mikrouzņēmumu nodokļu maksātāji, tiem bija noteikta struktūra un darbinieki, kas pildīja noteiktus pienākumus, par ko saņēma atalgojumu, atzīstot, ka SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums F/" un SIA "/nosaukums E/" realizēja rīcībspēju un to darbība atbilda likuma "Par iedzīvotāju ienākumu nodokli" $17.^2$ otrajā daļā definētajam darbaspēka nodrošināšanas pakalpojumam, Vidzemes apgabaltiesa šādam pirmās instances tiesas atzinumam nepiekrīt.

Apelācijas instances tiesa, izvērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, atzīst, ka mikrouzņēmumu nodokļa maksātājām SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums F/" un SIA "/nosaukums E/" nebija ekonomiskā patstāvība, līdz ar ko tie neatbilda Komerclikuma 18.panta nosacījumiem. Proti, SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums F/" un SIA "/nosaukums E/" nebija patstāvīgi funkcionējoši uzņēmumi, kas sniedza pakalpojumus SIA "/nosaukums A/", bet tika izmantoti tikai nolūkā reģistrēt darba tiesiskās attiecības ar faktiskajiem SIA "/nosaukums A/" darbiniekiem, lai samaksājot par viņiem mikrouzņēmumu nodokli, izvairītos no normatīvajos aktos noteikto nodokļu nomaksas pilnā apmērā un tādā veidā iedzīvotos.

Šādam tiesas atzinumam par pamatu ir AS "/nosaukums B/" sniegtā informācija par SIA "/nosaukums C/" kontu, no kura redzams, ka paraksta tiesības rīkoties ar uzņēmuma kontu bija noformētas /pers. E/. No konta atvēršanas brīža līdz pat pieprasījuma saņemšanas brīdim 23.02.2015. kontam bija pieslēgta telefonbanka un internetbanka, kuras lietotājs bija /pers. E/ (lietas 2.sējuma 39.lapa).

No AS "/nosaukums B/" sniegtās informācijas par SIA "/nosaukums D/" kontu, redzams, ka paraksta tiesības rīkoties ar uzņēmuma kontu bija noformētas /pers. F/. Savukārt no konta atvēršanas brīža līdz pat pieprasījuma saņemšanas brīdim 23.02.2015. kontam bija pieslēgta telefonbanka un internetbanka, kuras lietotāji- /pers. E/ un /pers. F/ (lietas 2.sējuma 114.lapa).

No AS "/nosaukums B/" sniegtās informācijas par SIA "/nosaukums F/" kontu, redzams, ka paraksta tiesības rīkoties ar uzņēmuma kontu bija noformētas /pers. CI/. Savukārt no konta atvēršanas brīža līdz pat pieprasījuma saņemšanas brīdim 23.02.2015. kontam bija pieslēgta telefonbanka un internetbanka, kuras vienīgais lietotājs ir /pers. E/ (lietas 3.sējuma 39.lapa).

No AS "/nosaukums B/" sniegtās informācijas par SIA "/nosaukums E/" kontu, redzams, ka paraksta tiesības rīkoties ar uzņēmuma kontu bija noformētas /pers. CJ/, taču pieslēgtās telefonbankas un internetbankas lietotājs šim kontam bija tikai /pers. E/ (lietas 3.sējuma 113.lapa).

Turklāt no AS "/nosaukums B/" izsniegtā SIA "/nosaukums A/" bankas konta izraksta redzams, ka SIA "/nosaukums A/" no saviem līdzekļiem ir pilnā mērā apmaksājuši SIA "/nosaukums F/", SIA /Nosaukums E/ pamatkapitālu un kontu atvēršanu (lietas 1.sējuma 177.-192.lapa).

No AS "/nosaukums B/" izsniegtajiem SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/" , SIA "/nosaukums E/", SIA "/nosaukums F/" banku kontu pārskatiem redzams, ka pretēji Komerclikumā noteiktajam vienīgais mikrouzņēmumu nodokļu maksātāju sadarbības partneris visā uzņēmumu pastāvēšanas laikā ir SIA "/nosaukums A/". Atbilstoši bankas kontos atspoguļotajai informācijai redzams, ka mikrouzņēmumu nodokļu maksātāji saņēmuši ienākumus tikai no SIA "/nosaukums A/", kurus izmantojuši darbinieku darba algu izmaksām, kā arī mikrouzņēmumu nodokļu samaksai. Proti, visu saimniecisko darbību mikrouzņēmumi veica un bija pilnā mērā atkarīgi tikai no SIA "/nosaukums A/", proti, tā /amatpersona/ /pers. E/ un /pers. F/ izdotajiem rīkojumiem un pieņemtajiem lēmumiem (lietas 2.sējuma 40.-42., 115.-117.lapa, lietas 3.sējuma 40.-42., 124.-126.lapa).

Pretēji pirmās instances tiesas, apsūdzēto un viņu aizstāvju viedoklim, ka SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/", SIA "/nosaukums F/" bija patstāvīgi uzņēmumi, kas sniedza tikai noteiktus pakalpojumus SIA "/nosaukums A/", lietā esošās ziņas no VID EDS sistēmas apstiprina apsūdzības apgalvojumu par mikrouzņēmumu fiktīvu izveidi, lai, izmantojot tos, SIA "/nosaukums A/" noformētu darba tiesiskās attiecības ar saviem faktiskajiem darbiniekiem, proti, lai, maksājot par viņiem mikrouzņēmumu nodokli, izvairītos no likumos noteikto iedzīvotāju ienākuma nodokļa, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas un riska valsts nodevas nomaksas pilnā apmērā.

Atbilstoši VID EDS reģistrētajām ziņām visu ar SIA "/nosaukums A/" saistīto mikrouzņēmumu -SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA

“/nosaukums F/”, SIA “/nosaukums E/”- EDS lietotājs un tiesību pārvaldnieks bija /pers. E/, EDS un nodokļu maksātāju sistēmā norādot, ka visi paziņojumi par konkrētiem uzņēmumiem sūtāmi uz viņa elektroniskā pasta adresi /elektroniskā pasta adrese/, nevis LR uzņēmumu reģistrā reģistrētajiem mikrouzņēmumu vadītājiem (lietas 2.sējuma 56-65., 131.lapa, lietas 3.sējuma 56., 130.lapa).

SIA “/nosaukums F/” un SIA “/nosaukums E/” īpašnieces /pers. CI/ un /pers. CJ/ pirmstiesas kriminālprocesā sniegtajās liecībās, kuras pirmās instances tiesā tika nolasītas Kriminālprocesa likuma 501.panta 6.punkta kārtībā, norādījušas, ka pēc uzņēmumu reģistrēšanas LR Uzņēmumu reģistrā visus uzņēmumu dokumentus atdevušas /pers. E/ un /pers. F/ (lietas 5.sējuma 191.-192., 195.-196.lapa). Arī vēlākās SIA “/nosaukums F/” /amatpersona/ /pers. CM/ un /pers. AV/ , SIA “/nosaukums E/” /amatpersona/ /pers. BR/, SIA “/nosaukums D/” /amatpersona/ /pers. BA/, kā arī SIA “/nosaukums C/” valdes loceklis /pers. CN/ pirmās instances tiesā un savās pirmstiesas kriminālprocesā sniegtajās liecībās, kuras tika nolasītas Kriminālprocesa likuma 501.panta 2.un 6.punkta kārtībā, apstiprinājuši, ka SIA “/nosaukums A/” valdes locekļi /pers. E/ un /pers. F/ pierunājuši viņus reģistrēties kā norādīto uzņēmumu valdes locekļiem LR Uzņēmumu reģistrā, paskaidrojot, ka viņiem tikai jāparaksta Uzņēmumu reģistrā nepieciešamie dokumenti, kā rezultātā ieguvēji būs SIA “/nosaukums A/” darbinieki. Liecinieki apstiprinājuši, ka nepieciešamos dokumentus kārtojis pats /pers. E/, kurš arī apmaksājis /amatpersona/ pārreģistrāciju un pēc uzņēmumos notikušo izmaiņu pārreģistrācijas visus uzņēmumu dokumentus paņēmis sev (lietas 5.sējuma 102.-103., 117.-118., 119.-121., 140.-142., 203.-204.lapa, lietas 7.sējuma 222.-223. lapa, lietas 8.sējuma 21.-23., 66.-67., 103.-105.lapa).

Lieciniece/pers. CO/ norādījusi, ka viņas gadījumā valsts nodevu par sniegto pakalpojumu LR Uzņēmumu reģistrā apmaksājusi /pers. F/, kura arī viņai personīgi apstiprinājusi, ka mikrouzņēmumi izveidoti, lai valstij nebūtu jāmaksā tik lieli nodokļi (lietas 5.sējuma 119.-121.lapa).

Vidzemes apgabaltiesai nav pamats apšaubīt liecinieku liecībās norādītos faktus par fiktīvu mikrouzņēmumu izveidi, jo atbilstoši VID iesniegtajām mikrouzņēmumu deklarācijām redzams, 2013.gadā, laikā, kad tika pārtraukta sadarbība starp SIA “/nosaukums A/” un grāmatvedi /pers. N/, deklarācijas VID par SIA “/nosaukums C/”, SIA “/nosaukums D/”, SIA “/nosaukums F/”, SIA “/nosaukums E/” iesniedza tieši apsūdzētais /pers. E/, nevis reģistrētie uzņēmumu /amatpersona/ (lietas 2.sējuma 77.-81., 152.-155.lapa, lietas 3.sējuma 79.-82., 151.-154.lapa).

Turklāt faktu par fiktīvu mikrouzņēmumu izveidi, lai izvairītos no SIA “/nosaukums A/” nodokļu nomaksas pilnā apmērā, pirmās instances tiesā apstiprinājuši mikrouzņēmumu darbinieki /pers. AP/, /pers. AR/, /pers. AS/, /pers. AT/, /pers. AU/, /pers. AV/, /pers. AZ/, /pers. B0/, /pers. BA/, /pers. BB/, /pers. BC/, /pers. BD/, /pers. BE/, /pers. BF/, /pers. BG/, /pers. BH/, /pers. BI/, /pers. BJ/, /pers. BK/, /pers. BL/, /pers. BM/, /pers. BN/, /pers. BO/, /pers. BP/, /pers. BR/, /pers. BS/, /pers. BT/, /pers. BU/, /pers. BV/, /pers. BK/, /pers. BZ/, /pers. C0/, /pers. CA/, /pers. CB/, /pers. CC/, /pers. CD/, /pers. CE/, /pers. CF/, norādot, ka viņi pieteikušies darbā /pers. E/ un /pers. F/ vadītajā SIA “/nosaukums A/” un bija pārliecināti, ka šajā uzņēmumā arī strādā. Darba līgumus viņiem devusi parakstīt /pers. F/, kura nav informējusi viņus par darba attiecību noslēgšanu ar mikrouzņēmumu nodokļu maksātājiem, kā arī nav izskaidrojusi tiesiskās sekas, kādas iestājas strādājot atvieglotā nodokļu režīma uzņēmumos.

Atbilstoši lecinieces /pers. BV/ pirmstiesas kriminālprocesā sniegtajām liecībām, kuras pirmās instances tiesā tika nolasītas Kriminālprocesa likuma 501.panta 2.punkta kārtībā, viņa atsaukusies uz SIA “/nosaukums A/” sludinājumu un pieteikusies darbam uzņēmumā. Saskaņā ar lecinieces norādīto “2012.gada maija otrajā pusē, precīzi pateikt nevaru, jo neatceros, es sāku strādāt SIA “/nosaukums A/” pēc adreses /adrese A/, konditorejas cehā. [..] Līdz 2012.gada 22.jūnijam nostrādāju, bet nebiju saņēmusi darba līgumu. 2012.gada 22.jūnijā mani pie sevis kabinetā pasauca /pers. F/, kura kabinetā bija viena pati. Viņa man iedeva parakstīt darba līgumu. Darba līgums bija datēts ar to dienu, kad man tas bija iedots parakstīt. Redzēju, ka darba devējs līgumā ir norādīts SIA “/nosaukums D/”. /pers. F/ man paskaidroja, ka tas ir tas pats uzņēmums SIA “/nosaukums A/’ [..] Nopratināšanas laikā es pirmo reizi uzzināju, ka SIA “/nosaukums D/” ir pavisam cits uzņēmums, ka tas nav SIA “/nosaukums A/’” (lietas 5.sējuma 185.-187.lapa).

Lieciniece/pers. CA/ (atbilstoši noslēgtajam darba līgumam SIA “/nosaukums E/” darbiniece) pirmās instances tiesā apstiprināja savas pirmstiesas kriminālprocesā sniegtās liecības, kuras tika nolasītas Kriminālprocesa likuma 501.panta 2.punkta kārtībā un kurās viņa norādījusi, ka 2011.gadā aizgājusi uz SIA “/nosaukums A/”. “Mani pieņēma /pers. F/. /pers. F/ pazinu personīgi. Kopā strādājām veikalā /nosaukums/. /pers. F/ man pastāstīja, ka viņai tagad pieder uzņēmums SIA “/nosaukums A/”, kurā viņa ir viena no īpašniekiem un vada konditoreju [..] Darba pienākumus veicu SIA “/nosaukums A/” fasētavā pēc adreses /adrese A/. [..] SIA “/nosaukums A/” strādāju no 2011.gada 28.marta līdz 2011.gada jūnija beigām vai jūlija sākuma [..]. Man nav zināms uzņēmums SIA “/nosaukums E/”. Nekad par šādu uzņēmumu neesmu dzirdējusi. Nekad neesmu bijusi darba attiecībās ar šādu uzņēmumu, tādēļ liecināt par šo uzņēmumu, tā juridisko adresi, saimnieciskās darbības veikšanas vietu, darbības veidu, amatpersonām un pilnvarotām personām nevaru, jo nezinu” (lietas 5.sējuma 205.-206.lapa).

Arī lieciniece /pers. CB/ savās pirmstiesas kriminālprocesā sniegtajās liecībās 2015.gada 13.martā, kuras pirmās instances tiesā tika nolasītas Kriminālprocesa likuma 501.panta 2.punkta kārtībā, norādījusi, ka 2012.gada sākumā interneta portālā ss.lv bija ievietots sludinājums, ka uzņēmums SIA “/nosaukums A/” aicina darbā konditorus, konditora palīgus. Nolēmusi pieteikties. “Mani pieņēma /pers. F/. Viņa stādījās priekšā kā SIA “/nosaukums A/” /amatpersona/.[..] Ar /pers. F/ vienojāmies, ka strādāšu SIA “/nosaukums A/” par konditora palīgu ar darba algu 200 latiem pēc nodokļu nomaksas. Tajā pašā dienā /pers. F/ man iedeva parakstīt darba līgumu. [..] Es redzēju, ka darba devējs ir norādīts SIA “/nosaukums D/”. /pers. F/ man paskaidroja, ka tas esot SIA “/nosaukums A/” pilns nosaukums. [..] Šodien pirmo reizi uzzināju, ka SIA “/nosaukums D/” ir pavisam cits uzņēmums, ka tas nav SIA “/nosaukums A/”, kā arī uzzināju, ka SIA “/nosaukums D/” bija mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs” (lietas 5.sējuma 177.-178.lapa).

Novērtējusi lecinieku sniegtās ziņas par faktu, ka viņi apzināti tika maldināti par uzņēmumiem, ar kuriem noslēdz darba tiesiskās attiecības, kopsakarībā ar AS “/nosaukums B/” izsniegtajiem dokumentiem un VID EDS sistēmas ziņām, lecinieces /pers. N/ pirmās instances tiesā sniegtajām liecībām, ka SIA “/nosaukums A/” /amatpersona/ vēlējās gūt ātru peļņu un nav ņēmuši vērā viņas kā grāmatvedes ieteikumus juridiski pareizi sakārtot darba tiesiskās attiecības ar faktiskajiem SIA “/nosaukums A/” darbiniekiem (lietas 8.sējuma 13.-14.lapa), Vidzemes apgabaltiesa atzīst par pierādītu apsūdzības apgalvojumu, ka apsūdzētie /pers. E/ un /pers. F/ izveidoja SIA “/nosaukums C/”, SIA “/nosaukums D/”, SIA “/nosaukums E/”, SIA “/nosaukums F/”, lai noformētu darba tiesiskās attiecības ar SIA “/nosaukums A/” faktiskajiem darbiniekiem, maksājot par viņiem tikai mikrouzņēmumu nodokli, tādā veidā izvairoties no likumā noteiktā iedzīvotāju ienākuma nodokļa, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas un uzņēmējdarbības riska valsts nodevas nomaksas pilnā apmērā.

Šādu apelācijas instances tiesas atzinumu apstiprina arī VID Nodokļu kontroles pārvaldes Lielo nodokļu maksātāju otrā audita daļas SIA “/nosaukums A/” nodokļu aprēķina pārskatā par apsūdzībā norādīto laika periodu ietvertās ziņas, atbilstoši kurām VID konstatējis, ka VID rīcībā esošie SIA “/nosaukums C/”, SIA “/nosaukums D/”, SIA “/nosaukums E/”, SIA “/nosaukums F/” vārdā noformētie rēķini, taču no tiem nav iespējams identificēt konkrētu darba izpildes rezultātu, jo tie satur vispārējās norādes uz pakalpojumiem. Pakalpojumu līgumi starp SIA “/nosaukums A/’ un mikrouzņēmumiem slēgti 2011.gada 1.aprīlī, lai gan mikrouzņēmumi LR Uzņēmumu reģistrā reģistrēti tikai 2011.gada 14.aprīlī. Rēķinos nav identificējama rēķinos norādīto pakalpojumu vērtība. SIA “/nosaukums C/”, SIA “/nosaukums D/”, SIA “/nosaukums E/”, SIA “/nosaukums F/” nav parasti ārpakalpojuma sniedzēji SIA “/nosaukums A/” (nav neatkarīgas un patstāvīgas), jo periodā no 2011.gada 26.janvāra līdz 2013.gada 9.aprīlim mikrouzņēmumu nodokļu maksātāju veiktie darbi SIA “/nosaukums A/” labā ir cieši saistīti ar SIA “/nosaukums A/” saimniecisko darbību un tie nav nodalāmi (lietas 6.sējuma 56.- 160.lapa).

Turklāt apelācijas instances tiesa konstatē, ka pati apsūdzētā /pers. F/, pretēji saviem apgalvojumiem abu instanču tiesās, pirmstiesas

krimināļprocesā 2015.gada 28.augustā, būdama nopratināta aizdomās turētās statusā, liecinājusi, ka "2011.gada 14.aprīlī nodibinājām četrus mikrouzņēmumus SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/", SIA "/nosaukums F/", kurus VID reģistrēja kā mikrouzņēmuma nodokļa maksātājus. Šie četru uzņēmumi saimniecisko darbību neveica, bet tika izmantoti vienīgi darba attiecību noformēšanai ar faktiskajiem SIA "/nosaukums A/" darba ņēmējiem" (lietas 7.sējuma 50.-51.lapa).

Tādejādi lietā iegūtais pierādījumu kopums ārpus saprātīgām šaubām apstiprina, ka mikrouzņēmumu nodokļu maksātāju SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/", SIA "/nosaukums F/" izveide un reģistrēšana bija veids, kādā apsūdzētie SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ un /pers. F/ realizēja SIA "/nosaukums A/" izvairīšanos no nodokļu nomaksas, apzināti slēpjot ar nodokli apliekamo objektu. Līdz ar ko apelācijas instances tiesa atzīst, ka apsūdzētie /pers. E/ un /pers. F/, būdami SIA "/nosaukums A/" valdes locekļi, apzināti veica tīšas darbības sava noziedzīgā mērķa sasniegšanai.

Vidzemes apgabaltiesa nepiekrīt apsūdzētā /pers. E/ aizstāvja apelācijas sūdzībā izteiktiem iebildumiem, ka /pers. E/ notiesāts likumdošanu izmaiņu dēļ, jo apsūdzībā norādītajā laika periodā izpratne par likumu "Par mikrouzņēmumu nodokli" nebija viennozīmīga. Tiesa secina, lai arī apsūdzībā norādītajā laika periodā likumā "Par mikrouzņēmumu nodokli" tika veiktas izmaiņas un, iespējams, izpratne par to nebija viennozīmīga, tomēr likums un tajā veiktie grozījumi nekad nav pieļāvuši fiktīvu mikrouzņēmumu dibināšanu, lai izmantojot tos, izvairītos no likumos un normatīvajos aktos paredzēto nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu pilnas nomaksas valsts budžetā.

Izvērtējusi liecinieku /pers. BN/, /pers. CS/, /pers. BO/, /pers. BF/, /pers. BK/, /pers. BI/, /pers. BA/, /pers. BC/, /pers. BM/, /pers. BP/, /pers. CT/, /pers. CU/ pirmās instances tiesā sniegtās ziņas par faktiem, Vidzemes apgabaltiesa atzīst par pierādītu apsūdzības apgalvojumu, ka sava noziedzīgā mērķa sasniegšanai apsūdzētie /pers. E/ un /pers. F/ 2011.gada martā, aprīlī, maijā, jūnijā, jūlijā, augustā, decembrī, 2012.gada janvārī, februārī, martā, kā arī /pers. E/ 2012.gada aprīlī, maijā, jūnijā, jūlijā, augustā un septembrī SIA "/nosaukums A/" nodarbināja darbiniekus bez darba tiesisko attiecību noformēšanas, proti, ziņas par viņiem neiekļaujot grāmatvedības uzskaitē un neziņojot VID, tādā veidā izvairoties no likumos noteikto nodokļu nomaksas.

Atbilstoši /pers. CS/ pirmstiesas krimināļprocesā sniegtajām liecībām, kuras pirmās instances tiesā tika nolasītas Krimināļprocesa likuma 501.panta 2.punkta kārtībā un kuras liecinieks apstiprināja pilnā apjomā, 2012.gada jūnijā viņa draudzene /pers. BO/ uzsākusi strādāt SIA "/nosaukums A/". "Viņa tur strādāja neoficiāli. [..] man mēnesi bija nepieciešams darbs, tādēļ nolēmu pamēģināt. [..] Bija sarunāts, ka arī es strādāšu neoficiāli, darba algu saņemšu neoficiāli 200 latus uz rokas. [..] Mani darbā pieņēma /pers. F/. [..] /pers. F/ parādīja manu darba vietu. Pateica, ka algu saņemšu 200 latus uz rokas. Paskaidroja, ja strādāšu virsstundas, būs piemaksas.[..] katrā maiņā strādāju 8 stundas. [..] Mēneša sākumā darba algas izmaksāja visiem oficiālajiem darbiniekiem, bet pēc tam darba algas izmaksāja mums neoficiālajiem darbiniekiem, tas ir, darbiniekiem, kuri uzņēmumā strādāja bez darba līgumiem. [..] mēs viens pēc otra gājām pie /pers. F/ pēc darba algas. Darba algu /pers. F/ bija ielikusi aploksnē.[..] Par darba algas saņemšanu nebija jāparakstās. [..] Cik atceros, tad tobrīd uzņēmuma ražotnē neoficiāli strādājām vairāki darbinieki- es, /pers. AR/, /pers. CZ/, /pers. D0/, /pers. DA/, /pers. BO/. [..] Atceros, ka darbinieki konditorejā runāja, ka, lai uzņēmuma melnajā kasē būtu liekā nauda, ko samaksāt neoficiālajiem darbiniekiem, tad daļai uzņēmumu darbinieku tika izmaksāta lielāka darba alga, kura bija jāizņem un jāatdod /pers. F/. Savukārt /pers. F/ šo naudu izmaksāja nelegālajiem darbiniekiem neoficiālajās darba algās" (lietas 5.sējuma 107.-108.lapa).

Liecinieku/pers. DC/, /pers. CS/, /pers. BO/, /pers. BF/, /pers. BK/, /pers. BI/, /pers. BA/, /pers. BC/, /pers. BM/, /pers. BP/, /pers. CT/, /pers. CU/ liecībās minētos faktus par to, ka SIA "/nosaukums A/" spriedumā par pierādītu atzītajā laika periodā apsūdzētie ir nodarbinājuši darbiniekus, nenoformējot ar viņiem darba tiesiskās attiecības un /pers. F/ ir viņiem personīgi izmaksājusi grāmatvedības dokumentos neuzrādītas darba algas ("aplokšņu" algas), apstiprina arī VID SIA "/nosaukums A/" nodokļu aprēķina pārskatā par 2011.- 2013.gada 9.aprīlim ietvertās ziņas. Atbilstoši VID pārbaudes laikā konstatētajam, SIA "/nosaukums A/" darbinieki /pers. DA/, /pers. AR/, /pers. CM/, /pers. CS/, /pers. BO/, /pers. CT/, /pers. AV/, /pers. BP/, /pers. BM/, /pers. BA/, /pers. BB/, /pers. D0/, /pers. BK/, /pers. BU/, /pers. BV/, /pers. DF/, /pers. CF/, /pers. DG/, /pers. CU/, /pers. BI/, /pers. BZ/, /pers. C0/, /pers. CA/ saņēmuši "aploksnes" algas, no kurām nav nomaksāti normatīvajos aktos paredzētie nodokļi valsts budžetā (lietas 6.sējuma 56.-160.lapa).

Vidzemes apgabaltiesa nepiekrīt apsūdzēto un viņu aizstāvju apgalvojumiem, ka /pers. E/ un /pers. F/ celtās apsūdzības ir nekonkrētas, kas liedz pilnvērtīgi realizēt apsūdzēto tiesības uz aizstāvību, jo tajās nav norādītas konkrētas personas, kuras tika nodarbinātas un saņēma algu bez darba tiesisko attiecību noformēšanas SIA "/nosaukums A/".

Apelācijas instances tiesa konstatē, ka apsūdzētajiem celtajās apsūdzībās saskaņā ar Krimināļprocesa likuma 405.panta pirmās daļas 2.punktu ir norādīti visi izskatāmajā lietā objektīvi noskaidrotie noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi, kas nosaka nodarījuma juridisko kvalifikāciju. Tiesai nav šaubas, ka apsūdzētajiem bija saprotama izvirzītā apsūdzība, jo viņi visā krimināļprocesa laikā ir gan paši, gan ar aizstāvju palīdzību realizējuši savas tiesības uz aizstāvību, ko apstiprina apsūdzēto aktīvā rīcība, vairākkārtīgi sniedzot detalizētas liecības par notikušā faktiskiem apstākļiem. Apsūdzētie, kā arī viņu aizstāvji visā lietas izmeklēšanas laikā nav iesnieguši sūdzības par procesa virzītāju rīcību. Pēc apsūdzību uzrādīšanas apsūdzētie pašrocīgi protokolos ierakstījuši, ka viņiem apsūdzība ir saprotama pilnīgi, paužot savu attieksmi pret to (lietas 7.sējuma 70., 116., 133.lapa). Arī pēc apsūdzības grozīšanas pirmās instances tiesā apsūdzētie norādījuši, ka tā viņiem ir saprotama. Šādos apstākļos Vidzemes apgabaltiesa nekonstatē apsūdzēto Krimināļprocesa likuma 20.pantā paredzēto tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

Turklāt apelācijas instances tiesa atzīst, ka guvis apstiprinājumu arī apsūdzības apgalvojums, ka /pers. E/, lai realizētu noziedzīgo nodomu izvairīties no SIA "/nosaukums A/" nodokļu nomaksas pilnā apmērā bez /pers. F/ ziņas 2012.gada 6.janvārī noformēja patiesībai neatbilstošus sadarbības līgumus par to, ka viņš un uzņēmuma /amatpersona/ /pers. AC/ sniedz SIA "/nosaukums A/" fotografēšanas pakalpojumus, tādā veidā izmaksājot sev un /amatpersona/ atlīdzību, izvairoties no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas 19785,25 *euro* (Ls 13905,15) apmērā.

No VID nodokļu pārvaldes sniegtajām ziņām redzams, ka apsūdzētais /pers. E/ laikā no 2012.gada 14.marta līdz 2012.gada 13.aprīlim bija reģistrēts kā patentmaksas maksātājs (fotogrāfs, mākslas fotogrāfs, kinooperators, audioieraksta operators) (lietas 1.sējuma 149.-150., 151.lapa).

Lai arī pirmās instances tiesā apsūdzētais apgalvoja, ka ir sniedzis fotografēšanas pakalpojumus SIA "/nosaukums A/" atbilstoši 2012.gada 6.janvārī noslēgtajam sadarbības līgumam, tomēr apelācijas instances tiesa apsūdzētā apgalvojumiem netic, jo lietā nav iegūti šādu faktu apstiprinoši pierādījumi. Turklāt nav ziņu, ka šādus pakalpojumus būtu sniedzis arī uzņēmuma /amatpersona/ /pers. AC/.

Saskaņā ar apelācijas instances tiesā nopratinātās liecinieces SIA "/nosaukums A/" marketinga speciālistes /pers. R/ liecināto apsūdzībā norādītajā laika periodā /pers. E/ un /pers. AC/ uzņēmuma vajadzībām fotogrāfijas nav izgatavojuši, jo uzņēmumam bija savs fotogrāfs.

Tiesai nav pamats apšaubīt liecinieces sniegtās ziņas par faktiem, jo saskaņā ar AS "/nosaukums B/" SIA "/nosaukums A/" bankas konta izrakstos fiksēto informāciju apsūdzībā norādītajā laika periodā SIA "/nosaukums A/" par fotopakalpojumu sniegšanu regulāri maksājusi atlīdzību SIA "/nosaukums I/" atbilstoši izrakstītiem rēķiniem (lietas 1.sējuma 177.-191.lapa).

Turklāt faktu, ka apsūdzībā norādītajā veidā, noformējot naudas izmaksu sev un uzņēmuma valdes priekšsēdētājam, apsūdzētais /pers. E/ apzinājās, ka notiek izvairīšanās no likumos paredzēto nodokļu nomaksas un vēlējās to, apstiprina liecinieces SIA "/nosaukums A/" grāmatvedes /pers. O/ pirmās instances tiesā liecinātais, ka līgumus par foto pakalpojumiem viņa ir redzējusi. Tos viņai iedevis /pers. E/, norādot, ka uz to pamata uzņēmuma pamatlīdzekļus varēs izņemt algas veidā, proti, izmaksājot sev un valdes priekšsēdētājam algu (lietas 7.sējuma 216.-218.lapa).

Uzņēmuma grāmatvede /pers. P/ pēc būtības apstiprinājusi liecinieces /pers. O/ liecībās norādītos faktus, norādot, ka SIA "/nosaukums A/"

/amatpersona/ /pers. E/, pamatojoties uz noslēgtajiem fotopakalpojuma līgumiem vēlējies izmaksāt sev un valdes priekšsēdētājam algu. Norādījusi /pers. E/, ka, lai arī līgumi juridiski ir, nav iespējams tos ekonomiski pamatot. Ieteikusi līgumus anulēt un darba algu izmaksāt atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai vai vismaz kā aizdevuma atdošanu, taču apsūdzētais tam neesot piekritis (lietas 7.sējuma 216.-218.lapa).

Arī VID SIA "/nosaukums A/" nodokļu aprēķina pārskatā konstatēts, ka apsūdzībā norādītajā laika periodā /pers. E/ un /pers. AC/ ir saņēmuši no uzņēmuma "/nosaukums A/" darba algu, kas noformēta kā samaksa par fotopakalpojumu sniegšanu, nenomaksājot likumos paredzētos nodokļus un tiem piešķirināmos maksājumus (lietas 6.sējuma 55.-160.lapa).

Izvērtējusi šādus lietā iegūtos pierādījumus, Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka laika posmā no 2012.gada februāra līdz 2013.gada janvārim /pers. E/, būdams SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/, pamatojoties uz fiktīviem fotopakalpojumu līgumiem, nepamatoti izmaksāja sev un uzņēmuma /amatpersona/ darba algu, apzinoties, ka šādā veidā izvairās no likumos noteikto nodokļu un tiem piešķirināto maksājumu nomaksas 19785,25 *euro* (Ls 13905,15) apmērā.

Tādejādi Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka lietā ārpus saprātīgām šaubām ir pierādīts, ka apsūdzētie /pers. E/ un /pers. F/, būdami SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ un būdami pilnā mērā atbildīgi par uzņēmuma likumā likumos noteikto nodokļu nomaksu, apsūdzībā norādītajā laika periodā un veidā ļaunprātīgi izvairījās no SIA "/nosaukums A/" nodokļu un tiem piešķirināmo maksājumu nomaksas valsts budžetā.

Apelācijas instances tiesa nepiekrīt apsūdzētās /pers. F/ un viņas aizstāves viedoklim, ka /pers. F/ nav veikusi darbības nolūkā izvairīties no nodokļu nomaksas, jo viņai nav bijusi pieeja uzņēmuma "/nosaukums A/" grāmatvedības dokumentiem un finansēm.

Tiesa, izvērtējusi spriedumā jau iepriekš izklāstīto normatīvo aktu regulējumu par valdes atbildību, atzīst, ka valdes loceklis nevar aizbildināties ar nepieejamību EDS vai uzņēmuma bankas kontiem, jo uzņēmuma vadīšana, tostarp pareiza nodokļu aprēķināšana un nomaksa, ir visu valdes locekļu no likuma izrietošs pienākums, kas spriedumā jau iepriekš vērtēts. Turklāt pretēji apsūdzētās /pers. F/ apgalvojumiem par parastas darbinieces statusu uzņēmumā pirmās instances tiesā nopratinātie SIA "/nosaukums A/" faktiskie darbinieki, kuru liecības iepriekš atspoguļotas spriedumā, liecināja, ka /pers. F/ rīcībā bija uzņēmumam "/nosaukums A/" piederošā skaidrā nauda, ar kuru viņa maksāja bez darba līgumiem strādājošiem uzņēmuma darbiniekiem algu. Liecinieki/pers. CM/, /pers. BN/, /pers. CS/, /pers. BO/, /pers. CT/, /pers. AV/ - apstiprināja, ka darbiniekiem, ar kuriem uzņēmumam bija noslēgti darba līgumi, saņemot lielāku algu savos bankas kontos, starpība bija skaidrā naudā jāatdod /pers. F/. Proti, liecinieki apstiprinājuši, ka viņi /pers. F/ uztvēra nevis kā parastu SIA "/nosaukums A/" darbinieci, kā uz to norāda apsūdzētā un aizstāve, bet kā vadošu amatpersonu, kuras rīkojumi viņiem bija obligāti un saistoši.

Liecinieki apstiprinājuši apsūdzības faktu, ka /pers. F/ rīcībā bija uzņēmuma "/nosaukums A/" skaidras naudas finanšu līdzekļi, ar kuriem viņa brīvi rīkojās, apzinoties, ka par šiem darījumiem netiek nomaksāti normatīvajos aktos paredzētie nodokļi un tiem piešķirināmie maksājumi. Turklāt faktu, ka apsūdzētajai bija saistība ar uzņēmuma grāmatvedību un viņa ieņēma atbildīgu amatu SIA "/nosaukums A/", ko pati apzinājās, apstiprināja arī uzņēmuma grāmatvede /pers. O/ norādot, ka /pers. F/ bija tā persona, kura sastādīja un grāmatvedībā iesniedza algu aprēķinus par visu uzņēmumu darbiniekiem.

Līdz ar to Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka lietā iegūtais pierādījumu kopums apstiprina, ka abi apsūdzētie /pers. E/ un /pers. F/ veica aktīvas darbības – izveidoja mikrouzņēmumus, nodarbināja darbiniekus bez darba līgumiem, izmaksāja "aplokšņu" algas, /pers. E/ arī, izmantojot fiktīvus sadarbības līgumus, nepamatoti izmaksāja sev un /amatpersona/ atlīdzību, lai slēptu patieso SIA "/nosaukums A/" ar nodokli apliekamo objektu un tādā veidā izvairītos no iedzīvotāju ienākuma nodokļa, valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un uzņēmējdarbības riska valsts nodevas nomaksas valsts budžetā pilnā apmērā. Proti, lietā iegūti ticami, attiecināmi un pieļaujami pierādījumi apsūdzēto /pers. E/ un /pers. F/ vainīgumam Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

Vidzemes apgabaltiesa konstatē, ka ar VID Nodokļu kontroles pārvaldes Lielo nodokļu maksātāju otrā audita daļas veikto SIA "/nosaukums A/" nodokļu aprēķinu (lietas 6.sējuma 56.-160.lapa), grozījumiem VID nodokļu aprēķina pārskatā (lietas 6.sējuma 163.-195.lapa), VID kaitējuma kompensācijas pamatojumā norādītajiem aprēķiniem (lietas 7.sējuma 59.-61.lapa), uzziņām par SIA "/nosaukums A/" nenomaksātajiem nodokļiem (lietas 7.sējuma 104.-112.lapa) ir pierādīts, ka /pers. E/ un /pers. F/ laika periodā no 2011.gada marta līdz 2012.gada aprīlim nenomaksāja valsts budžetā SIA "/nosaukums A/" nodokļus un tiem piešķirināmos maksājumus 69456,42 *euro* (Ls 48814,25), jo valsts budžetā netika nomaksāts iedzīvotāju ienākumu nodoklis 24376,03 *euro* (Ls 17131,57), valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 45003,56 *euro* (Ls 31628,68), riska valsts nodeva 76,84 *euro* (Ls 54). /pers. E/ laika posmā no 2012.gada aprīļa līdz 2013.gada aprīlim (kā arī 2012.gada februārī un martā no /pers. E/ un /amatpersona/ darba algām) izvairījās un valsts budžetā nenomaksāja SIA "/nosaukums A/" nodokļus un tiem piešķirināmos maksājumus 80336,47 *euro* (Ls 56460,79), jo valsts budžetā nenomaksāja iedzīvotāju ienākumu nodokli 29838,23 *euro* (Ls 20970,43), valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 50411,79 *euro* (Ls 35429,61), uzņēmējdarbības riska valsts nodevu 86,44 *euro* (Ls 60,75).

Apstākļos, kad no SIA "/nosaukums A/" faktisko darbinieku darba algām tika aprēķināts un nomaksāts mikrouzņēmumu nodoklis (laika posmā no 2011.gada marta līdz 2012.gada aprīlim, kad par nodokļu nomaksu bija atbildīgi abi SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/- /pers. E/ un /pers. F/, SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" tika aprēķināts mikrouzņēmumu nodoklis 8331,48 *euro* (Ls 5855,40). Laika posmā no 2012.gada aprīļa līdz 2013.gada aprīlim, kad par nodokļu nomaksu bija atbildīgs SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/, SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" tika aprēķināts mikrouzņēmumu nodoklis 7017,09 *euro* (Ls 4931,64)), tad pamatoti atzīts, ka SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/ un /pers. F/ laika posmā no 2011.gada marta līdz 2012.gada aprīlim izvairījās valsts budžetā nomaksāt nodokļu un tiem piešķirināto maksājumu summu, kuru veido starpība starp nodokļiem un tiem piešķirinātajiem maksājumiem, kas valsts budžetā bijā jānomaksā SIA "/nosaukums A/" un SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums E/" un SIA "/nosaukums F/" samaksāto mikrouzņēmumu nodokli. Proti, atzīstot, ka viņi nav nomaksājuši SIA "/nosaukums A/" nodokļus un tiem piešķirināto maksājumus 61124,94 *euro* (Ls 42958,85). Savukārt SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ /pers. E/, laika posmā no 2012.gada aprīļa līdz 2013.gada aprīlim, izvairījās no SIA "/nosaukums A/" nodokļu un tiem piešķirināto maksājumu nomaksas 73319,*38 euro* (Ls 51529,15) apmērā. Tādejādi lietā iegūti pierādījumi, ka /pers. E/ un /pers. F/ rīcības rezultātā kopumā valsts budžetā netika nomaksāti SIA "/nosaukums A/" nodokļi un tiem piešķirināti maksājumi 134444,31 *euro* (Ls 94488,00).

Tā kā abu apsūdzēto noziedzīgās rīcības rezultātā valsts budžetā netika nomaksāti nodokļi un tiem piešķirināti maksājumi, kuru summa pārsniedza piecdesmit 2011.gadā, 2012.gadā un 2013.gadā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmēru, tad Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka apsūdzētie /pers. E/ un /pers. F/ ir izdarījuši Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, kuras kvalificējošā pazīme ir lieli apmēri, un par izdarīto apsūdzētie ir sodāmi.

Nosakot soda veidu, Vidzemes apgabaltiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46. panta otro daļu ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgo personības.

Atbilstoši Krimināllikuma 7. panta trešajai daļai (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) apsūdzētā /pers. F/ ir izdarījusi mazāk smagu noziegumu, bet /pers. E/ atbilstoši Krimināllikuma 7.panta ceturtajai daļai (likuma redakcijā līdz 2014.gada 1.aprīlim) smagu noziegumu, ko raksturo tiešs nodoms. Apsūdzētie apzinājās, ka viņu rīcības rezultātā valsts nesaņems attiecīgos nodokļu maksājumus un tādejādi tiks nodarīti zaudējumi valsts budžetam, un vēlējās šādu seku iestāšanos.

Apsūdzēto noziedzīgās rīcības rezultātā tika apdraudētas valsts intereses nodokļu ieņēmumu jomā, kā arī valsts budžetam nodarīti zaudējumi lielā

apmērā, kurus apsūdzētais /pers. E/ ir uzsācis atlīdzināt, nomaksājot valsts budžetā 7700 *e u r o* (lietas 9.sējuma 167., 185,186.,187.,188.,189.,190.,191.lapa, lietas 10.sējuma 8.,10.,12.,14.,16.,33.,34.lapa).

Pie soda veida noteikšanas Vidzemes apgabaltiesa ņem vērā, ka apsūdzētais /pers. E/ ir atzīstams par agrāk nesodītu personu (lietas 9.sējuma 160.lapa). Lietā nav ziņas par apsūdzētā pēdējā gada laikā izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem (lietas 9.sējuma 161.lapa).

Apsūdzētā/pers. F/ agrāk nav sodīta (lietas 9.sējuma 162.lapa). Lietā nav ziņas par apsūdzētās pēdējā gada laikā izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem (lietas 9.sējuma 163.lapa).

Nosakot soda veidu, tiesa ņem vērā, ka apsūdzētā /pers. E/ apgādībā ir viens nepilngadīgs bērns, kā arī apsūdzētā norādīto faktu, ka viņš apgādā savu pilngadīgo bērnu, kurš studē (lietas 9.sējuma 9.lapa). Apsūdzētajam ir deklarēta dzīvesvieta. /pers. E/ strādā (lietas 9.sējuma 193.-199.lapa). No lietā iesniegtajiem medicīniskajiem dokumentiem redzams, ka apsūdzētajam ir veselības problēmas (lietas 9.sējuma 169.-172.lapa).

Nosakot soda veidu apsūdzētajai /pers. F/, tiesa ņem vērā, ka /pers. F/ nav apgādībā esošas personas (lietas 9.sējuma 12.lapa). Ir deklarētā dzīvesvieta. Apsūdzētajai vispārējas saslimšanas dēļ noteikta 3.invaliditātes grupa bez atkārtota pārbaudes termiņa norādes (lietas 9.sējuma 3.lapa). No 2021.gada 10.marta apsūdzētā strādā algotu darbu (lietas 10.sējuma 35.-37.lapa).

Novērtējusi visas iepriekš norādītās ziņas, kas raksturo /pers. E/ un /pers. F/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, raksturu, radīto kaitējumu, apsūdzēto personības, Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka apsūdzētajiem ir nosakāms Krimināllikuma 218.panta otrās daļas sankcijā paredzētais bargākais soda veids- brīvības atņemšana, piemērojot arī panta sankcijā paredzēto papildsodu- atņemt tiesības uz noteiktu laiku veikt visu veidu komercdarbību.

Izvērtējusi katra apsūdzētā lomu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, kā arī novērtējusi laika periodu, kādā apsūdzētie kā SIA "/nosaukums A/" /amatpersona/ izvairījās no nodokļu nomaksas, Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka /pers. E/ par ilgākā laika periodā izdarītu noziedzīgu nodarījumu ir nosakāms bargāks brīvības atņemšanas sods nekā /pers. F/, kura noziedzīgās darbības veica īsākā laika periodā.

Apelācijas instances tiesa nepiekrīt /pers. E/ aizstāvja apelācijas sūdzībā paustajam viedoklim, ka konkrētos apstākļos, nosakot soda veidu, būtu iespējams aprobežoties tikai ar panta sankcijā paredzētā papildsoda piemērošanu. Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā paredzētais soda mērķis nav sasniedzams, nosakot apsūdzētajiem tikai panta sankcijā paredzēto papildsodu vai kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem- naudas sodu vai piespiedu darbu- apsūdzēto izdarītā noziedzīgā rakstura un iestājušos seku dēļ.

Nosakot soda mēru, Vidzemes apgabaltiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta trešo daļu ņem vērā atbildību mīkstinošos un atbildību pastiprinošos apstākļus.

Tā kā apsūdzētais /pers. E/ pēc pirmās instances tiesas sprieduma ir atlīdzinājis valstij radīto kaitējumu 7700 *euro*, ko apstiprina bankas izdotie maksājumu uzdevumi (lietas 9.sējuma 167., 185., 186., 187., 188., 189., 190., 191.lapa, lietas 10.sējuma 8., 10., 12., 14., 16., 33., 34.lapa), tad apelācijas instances tiesa atbilstoši Krimināllikuma 47.panta otrajā daļā noteiktajam apsūdzētā /pers. E/ rīcībā konstatē atbildību mīkstinošu apstākli- vainīgais daļēji atlīdzinājis ar noziedzīgo nodarījumu radīto kaitējumu.

Apsūdzētās/pers. F/ rīcībā tiesa nekonstatē Krimināllikuma 47. panta pirmajā daļā norādītos atbildību mīkstinošos apstākļus.

Vidzemes apgabaltiesa abu apsūdzēto rīcībā nekonstatē Krimināllikuma 48. panta pirmajā daļā uzskaitītos atbildību pastiprinošos apstākļus.

Ievērojot to, ka apsūdzētie /pers. E/ un /pers. F/ noziedzīgo nodarījumu izdarīja laika posmā no 2011. gada marta līdz 2013. gada aprīlim, bet 2013. gada 1. aprīlī spēkā stājās grozījumi Krimināllikumā, ar kuriem tika samazināts Krimināllikuma 218. panta otrās daļas sankcijā paredzētais brīvības atņemšanas sods, tad Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka, nosakot soda mēru, ņemami vērā 2012. gada 13. decembra likuma "Grozījumi Krimināllikumā", kas stājās spēkā 2013. gada 1. aprīlī, Pārejas noteikumu 4. punkta un 6 .punkta nosacījumi, atbilstoši kuriem "personas, kuras noziedzīgo nodarījumu izdarījušas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, sodāmas saskaņā ar tām Krimināllikuma normām, kuras bija spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā, ņemot vērā, ka maksimālais soda apmērs vai laiks nedrīkst pārsniegt maksimālo soda apmēru vai laiku, kāds Krimināllikumā par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu ir paredzēts pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas", turklāt, "ja par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu Krimināllikumā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas paredzēta zemāka brīvības atņemšanas soda minimālā robeža, tiesa to ņem vērā, nosakot brīvības atņemšanas sodu".

Tā kā Vidzemes apgabaltiesa apsūdzētā /pers. E/ rīcībā konstatē vienu atbildību mīkstinošu apstākli, /pers. F/ rīcībā tādus nekonstatē, kā arī tiesa abu apsūdzēto rīcībā nekonstatē atbildību pastiprinošus apstākļus, tad, ievērojot Pārejas noteikumu 4. punkta un 6. punkta nosacījumus, Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka /pers. E/ par Krimināllikuma 218. panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2014. gada 1.aprīlim) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu ir sodāms ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem, atņemot tiesības veikt visu veidu komercdarbību uz 2 gadiem, bet /pers. F/ par Krimināllikuma 218. panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013. gada 31. martam) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu ir sodāma ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu, atņemot tiesības veikt visu veidu komercdarbību uz 2 gadiem.

Tomēr, izvērtējusi lietas procesuālo virzību, Vidzemes apgabaltiesa atzīst apsūdzēto /pers. E/ un /pers. F/ Kriminālprocesa likuma 14. pantā paredzēto tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpumu.

Tiesvedība lietā notiek gandrīz sešus gadus, kas apelācijas instances tiesas ieskatā šādas kategorijas lietās, par viena noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kurā apsūdzētas divas personas, nav atzīstams par saprātīgu termiņu Kriminālprocesa likuma 14. panta izpratnē. Tāpēc, lai panāktu taisnīgu krimināltiesisko attiecību noregulējumu kriminālprocesā, Vidzemes apgabaltiesa rod par iespējamu, nosakot sodu /pers. E/ un /pers. F/, piemērot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1. punktu un sodu mīkstināt- nosakot /pers. E/ brīvības atņemšanas sodu uz 1 gadu 8 mēnešiem, piemērojot apsūdzētajam panta sankcijā paredzēto papildsodu- tiesību atņemšanu veikt visa veida komercdarbību uz 2 gadiem, nosakot /pers. F/ brīvības atņemšanas sodu uz 8 mēnešiem, piemērojot panta sankcijā paredzēto papildsodu- tiesību atņemšanu veikt visa veida komercdarbību uz 2 gadiem. Vidzemes apgabaltiesas ieskatā šāds soda mērs ir atbilstošs apsūdzēto izdarītajam un visefektīvāk sasniegs Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā definēto soda mērķi.

Izvērtējusi izdarītā noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, apsūdzēto /pers. E/ un /pers. F/ personības, ziņas par apsūdzēto veselības stāvokli, faktu, ka apsūdzētais /pers. E/ uzsācis valstij nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu, abi apsūdzētie pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vairāku gadu garumā nav pieļāvuši citus likumpārkāpumus, apelācijas instances tiesa gūst pārliecību, ka apsūdzētie /pers. E/ un /pers. F/, sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus, tāpēc atzīst, ka saskaņā ar Krimināllikuma 55. pantu /pers. E/ un /pers. F/ var notiesāt nosacīti.

Ievērojot to, ka apsūdzētie /pers. E/ un /pers. F/ izpildīja savu procesuālo pienākumu un savlaicīgi ieradās uz tiesas sēdēm, tad Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai apsūdzētajiem nav piemērojams drošības līdzeklis, jo nepastāv Kriminālprocesa likuma 241. pantā norādītais drošības līdzekļa piemērošanas pamats.

Apelācijas instances tiesā cietušā pārstāvis uzturēja kaitējuma kompensāciju par valstij nenomaksātiem nodokļiem 132821,00 *euro* apmērā, lūdzot no apsūdzētajiem /pers. E/ un /pers. F/ solidāri piedzīt 61124,94 *euro,* bet no /pers. E/ 71696,06 *euro,* no kuriem jau atņemti apsūdzētā /pers. E/ valstij atlīdzinātie zaudējumi 7700 *euro.*

Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka cietušā pārstāvis, piesakot mantiskā kaitējuma kompensāciju valsts labā, ir izpildījis Kriminālprocesa likuma 350. un 351. panta prasības un norādījis mantiskā zaudējuma apmēru, kā arī tiesā, sniedzot liecības, savu prasījumu pamatoja.

Lietā ar VID Nodokļu kontroles pārvaldes Lielo nodokļu maksātāju otrā audita daļas veikto SIA "/nosaukums A/" nodokļu aprēķinu (lietas

6.sējuma 56.-160.lapa), grozījumiem VID nodokļu aprēķina pārskatā (lietas 6.sējuma 163.-195.lapa), VID kaitējuma kompensācijas pamatojumā norādītajiem aprēķiniem (lietas 7.sējuma 59.-61.lapa), uzziņām par SIA "/nosaukums A/" nenomaksātajiem nodokļiem (lietas 7.sējuma 104.-112.lapa) ir pierādīts, ka /pers. E/ un /pers. F/ laika periodā no 2011.gada marta līdz 2012.gada aprīlim nenomaksāja valsts budžetā SIA "/nosaukums A/" nodokļus un tiem pielīdzinātos maksājumus 69456,42 *euro* (Ls 48814,25). /pers. E/ laika posmā no 2012.gada aprīļa līdz 2013.gada aprīlim nenomaksāja SIA "/nosaukums A/" nodokļus un tiem pielīdzinātos maksājumus 80336,47 *euro* (Ls 56460,79). Proti, lietā iegūti pierādījumi, ka kopumā SIA "/nosaukums A/' valdes locekļi valsts budžetā nav nomaksājuši nodokļus un tiem pielīdzinātos maksājumus 134444,31 *euro* (Ls 94488,00).

Izvērtējusi pieteiktās kaitējuma kompensācijas apmēru, Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka tā kā tiek atzīts, ka /pers. E/ un /pers. F/ abi kopīgi izvairījās no SIA "/nosaukums A/" nodokļu nomaksas 61124,94 *euro* (Ls 42958,85) apmērā, /pers. E/ izvairījās no SIA "/nosaukums A/" nodokļu nomaksas 73319,38 *euro* (Ls 51529,15) apmērā, tad atbilstoši Kriminālprocesa likuma 352.panta trešajā daļā noteiktajam valsts labā pieteiktā un uzturētā kaitējuma kompensācija ir apmierināma tikai spriedumā par pierādītu atzītās nenomaksātās nodokļu summas apmērā. Turklāt no /pers. E/ valstij radītajiem zaudējumiem 73319,38 *euro* (Ls 51529,15) atņemot apsūdzētā valsts budžetā jau atlīdzinātos 7700 *euro* (73319,38-7700=65619,38).

Tādējādi Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 353.panta pirmās daļas 1.punktu no apsūdzētajiem /pers. E/ un /pers. F/ solidāri valsts labā piedzenams mantiskais zaudējums 61124,94 *euro*, no /pers. E/ valsts labā piedzenams mantiskais zaudējums 65619,38 *euro*.

Atlikušajā daļā (132821,00-126744,32= 6076,68 *euro)* cietušā pārstāvja valsts labā uzturētā kaitējuma kompensācija kriminālprocesa ietvaros nav nosakāma.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 1.punktu procesuālie izdevumi ir summas, ko izmaksā lieciniekiem, cietušajiem, ekspertiem, revidentiem, speciālistiem, tulkiem un citām procesā iesaistītajām personām, lai segtu ceļa izdevumus, kas saistīti ar ierašanos procesuālās darbības izdarīšanas vietā, un maksu par naktsmītni. Savukārt Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmā daļa noteic, ka procesuālos izdevumus ar tiesas nolēmumu piedzen no notiesātajiem.

No lietas materiāliem redzams, ka Valsts kase izmaksājusi lieciniecei /pers. DR/ 8,86 *euro*, /pers. CC/ 5,24 *euro* un /pers. CF/ 8,30 *euro* ceļa izdevumus par ierašanos pirmās instances tiesā, lieciniecei /pers. R/ 22,33 *euro* ceļa izdevumus par ierašanos apelācijas instances tiesā (lietas 7.sējuma 239.lapa, lietas 8.sējuma 147.lapa, lietas 9.sējuma 31., 222.lapa). Tā kā lietā tiek taisīts apsūdzētos /pers. E/ un /pers. F/ notiesājošs spriedums, tad procesuālie izdevumi 44,73 *euro*, kas saistīti ar liecinieku ierašanos tiesās, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368.panta otrajā daļā noteikto ir solidāri piedzenami no abiem apsūdzētajiem.

Ievērojot to, ka pirmās instances tiesā pēc tiesneša norīkojuma /pers. E/ sniegta valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība un zvērināta advokāta Arņa Cimbuļa darbs 3935 *euro* apmērā apmaksāts no valsts līdzekļiem, tad saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punktā un 368.panta pirmajā daļā noteikto no apsūdzētā /pers. E/ valsts labā piedzenami procesuālie izdevumi 3935 *euro* par aizstāvja veikto darbu pirmās instances tiesā (lietas 7.sējuma 229.-236.lapa, lietas 8.sējuma 24.-26., 33.-41., 111., 131., 156., 193., 212.lapa, lietas 9.sējuma 15.-16., 44., 55.lapa).

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmās daļas 1.punktam lietiskie pierādījumi - SIA"/nosaukums E/" grāmatvedības dokumenti, kas atrodas vienā mapē, - pēc sprieduma spēkā stāšanās atdodami to īpašniekam SIA "/nosaukums E/", juridiskā adrese /adrese A/, /amatpersona/ /pers. BR/ (lietas 10.sējuma 60.lapa).

Pēc sprieduma spēkā stāšanās lietiskie pierādījumi- SIA "/nosaukums A/", SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums F/" grāmatvedības dokumenti, kas par katru uzņēmumu iešūti atsevišķā mapē, - atbilstoši Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajam iznīcināmi, jo saskaņā ar Lursoft datu bāzē reģistrēto informāciju SIA "/nosaukums A/" likvidēts 2017.gada 30.oktobrī (lietas 10.sējuma 52.-53.lapa), SIA "/nosaukums F/" likvidēts 2019.gada 14.janvārī (lietas 10.sējuma 54.-55.lapa), SIA "/nosaukums D/" likvidēts 2021.gada 9.martā (lietas 10.sējuma 56.-57.lapa), SIA "/nosaukums C/" likvidēta 2019.gada 29.martā (lietas 10.sējuma 58.-59.lapa).

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563. panta pirmās daļas 2. punktu, 565. panta trešās daļas 2.punktu Vidzemes apgabaltiesa

nosprieda:

Atcelt Vidzemes rajona tiesas 2019. gada 22. maija spriedumu.

Atzīt /pers. E/ par vainīgu Krimināllikuma 218. panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2014. gada 1.aprīlim) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1. punktu, ar brīvības atņemšanu uz 1gadu 8 mēnešiem, atņemot tiesības veikt visu veidu komercdarbību uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55. pantu notiesāt /pers. E/ nosacīti, nosakot viņam pārbaudes laiku uz 2 gadiem.

Nosacītā soda izpildei /pers. E/ ir pienākums reģistrēties Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā atbilstoši savai deklarētajai dzīvesvietai 10 darbdienu laikā pēc tiesas sprieduma spēkā stāšanās.

Nepiemērot /pers. E/ drošības līdzekli.

Atzīt /pers. F/ par vainīgu Krimināllikuma 218. panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013. gada 31. martam) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1. punktu, ar brīvības atņemšanu uz 8 mēnešiem, atņemot tiesības veikt visu veidu komercdarbību uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55. pantu notiesāt /pers. F/ nosacīti, nosakot viņai pārbaudes laiku uz 1 gadu.

Nosacītā soda izpildei /pers. F/ ir pienākums reģistrēties Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā atbilstoši savai deklarētajai dzīvesvietai 10 darbdienu laikā pēc tiesas sprieduma spēkā stāšanās.

Nepiemērot /pers. F/ drošības līdzekli.

Piedzīt no /pers. E/ un /pers. F/ solidāri valsts labā mantisko zaudējumu 61124,94 *euro* (sešdesmit viens tūkstotis simt divdesmit četri eiro un deviņdesmit četri eiro centi), nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei šajā daļā– 30 (trīsdesmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās, uzliekot par pienākumu iesniegt pirmās instances tiesai dokumentu par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu.

Piedzīt no /pers. E/ valsts labā mantisko zaudējumu 65619,38 *euro* (sešdesmit pieci tūkstoši seši simti deviņpadsmit eiro un trīsdesmit astoņi eiro centi), nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei šajā daļā– 30 (trīsdesmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās, uzliekot par pienākumu /pers. E/ iesniegt pirmās instances tiesai dokumentu par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu.

Piedzīt no /pers. E/ valsts labā 3935 *euro*, samaksu par aizstāvja sniegto juridisko palīdzību pirmās instances tiesā, nosakot viņam termiņu sprieduma labprātīgai izpildei šajā daļā– 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Piedzīt no /pers. E/ un /pers. F/ solidāri valsts labā procesuālos izdevumus 44,73 *euro* par liecinieku ceļa izdevumiem pirmās instances un apelācijas instances tiesās, nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei šajā daļā – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pēc sprieduma spēkā stāšanās lietiskie pierādījumi- SIA"/nosaukums E/" grāmatvedības dokumenti, kas atrodas vienā mapē, - atdodami to īpašniekam SIA "/nosaukums E/".

Pēc sprieduma spēkā stāšanās lietiskie pierādījumi- SIA "/nosaukums A/", SIA "/nosaukums C/", SIA "/nosaukums D/", SIA "/nosaukums F/" grāmatvedības dokumenti, kas par katru uzņēmumu iešūti atsevišķā mapē, - iznīcināmi.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Senātā Krimināprocesa likuma 574. vai 575. pantā norādīto iemeslu dēļ, 10 dienu laikā pēc pilna sprieduma pieejamības dienas iesniedzot kasācijas sūdzību (kasācijas protestu) Vidzemes apgabaltiesā.

Pilns spriedums tiks sagatavots 2021.gada 13.maijā pēc plkst. 15.00 un nosūtīts pēc procesa dalībnieku lūguma.

Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 568.panta trešo daļu noteikts jauns pilna sprieduma pieejamības laiks- 2021.gada 30.jūlijā pēc plkst. 14.00.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja E.Driba

Tiesnese G.G.Kukaine

Tiesnesis M.Lapiņš